Duurzame Inrichting van de Openbare Ruimte (DIOR)

Analyse bestaand beheer

SWECO

Sweco Nederland B.V.	30129769
Onderwerp	Geertruidenberg DIOR 2023
Projectnummer	51017610
Klant	Gemeente Geertruidenberg
Auteur	Brian van Straalen
Vrijgegeven	Martin Hoorweg
Datum	04-12-2024
Document referentie	NL24-648800269-114144

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 De beheercyclus 5
2.1 Wat is beheer en onderhoud? 5
2.2 Scope analyse 7
2.3 Regelgeving 8
2.4 Beleidsonderwerpen 9
2.5 Uitdagingen in de toekomst 10

3 Werkwijze 12
3.1 Factsheets 12
3.2 Steekproef 12
3.3 Vergelijking met budgetten 12

4 Resultaten 14
4.1 Steekproef 14
4.2 Samenvatting Factsheets 15
4.3 Vergelijking raming met budgetten 19

5 Conclusies 20

Bijlage 1 Factsheets 21

1 Inleiding

Aanleiding

De gemeente Geertruidenberg wil graag een Duurzame Inrichting van de Openbare Ruimte (DIOR). Het voornemen is om de gemeenteraad eind mei te informeren over beleidsmogelijkheden betreffende het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. De gemeente volgt hiervoor meerdere sporen. De sporen betreffen:

1) analyse van het bestaande areaal;
2) studie naar verschillende scenario's voor het beheer, inclusief verbeelding hiervan;
3) opstellen leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR).

Het doel van deze analyse is inzicht te krijgen in het huidige beleid en de beschikbare budgetten. Dit is nodig om de vraag te beantwoorden: 'Welk nieuw beleid is nodig voor een duurzaam beheer van de openbare ruimte?'

Kernvraag en doel

Dit rapport bevat spoor 1, de analyse van het bestaande areaal. Om een nieuw beleidskader te kunnen opstellen zijn verschillende disciplines in kaart gebracht ten aanzien van arealen, ambities, budgetten en de gerealiseerde kwaliteit buiten. Het minimale budget is bepaald wat benodigd is om het huidige openbaar gebied te kunnen onderhouden op basis van het geldende beleid en de wettelijke ondergrens (het minimaal vereiste). Hieruit kunnen verschillende conclusies worden getrokken:

- Is er voldoende informatie beschikbaar om de beleidsdoelstellingen te toetsen?
- Kan worden aangegeven in welke mate de beleidsdoelstellingen zijn behaald?

Voor het bepalen van het minimale budget is een rekenmodel opgezet. Aan de hand van dit model kunnen financiële gevolgen van beleidskeuzes worden doorgerekend.

Dit rapport vormt de basis voor een evaluatie met de beheerders over de benodigde input voor een nieuw beleids- en beheerkader voor de openbare ruimte.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het onderwerp van dit rapport. Dit om de scope af te bakenen en het onderwerp inhoudelijk toe te lichten.

Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van werkzaamheden die zijn uitgevoerd in het kader van de analyse van het bestaand areaal: een steekproef van de kwaliteit buiten, het opstellen van factsheets per vakdiscipline op basis van interviews met medewerkers van de gemeente en documenten en het opstellen van een raming van de benodigde budgetten.

Hoofdstuk 4 beschrijft de bevindingen. Dit hoofdstuk gaat in op de resultaten van de steekproef en geeft een samenvatting van de factsheets en een vergelijking van de raming met de beschikbare budgetten.

Hoofdstuk 5 geeft conclusies en aanbevelingen voor het vervolg van dit project.

2 De beheercyclus

2.1 Wat is beheer en onderhoud?

Dit onderzoek gaat over beheer en onderhoud. Hieronder wordt verstaan datgene wat moet worden gedaan om een object in stand te houden, van het moment dat het object in onderhoud komt, totdat het vernieuwd of vervangen wordt.

Gedurende de periode van beheer en onderhoud vinden onderhouds-maatregelen plaats zoals repareren, schilderen en schoonmaken. De objecten moeten goed functioneren en veilig te gebruiken zijn. In principe verandert de inrichting door beheer en onderhoud niet.

Beheercyclus

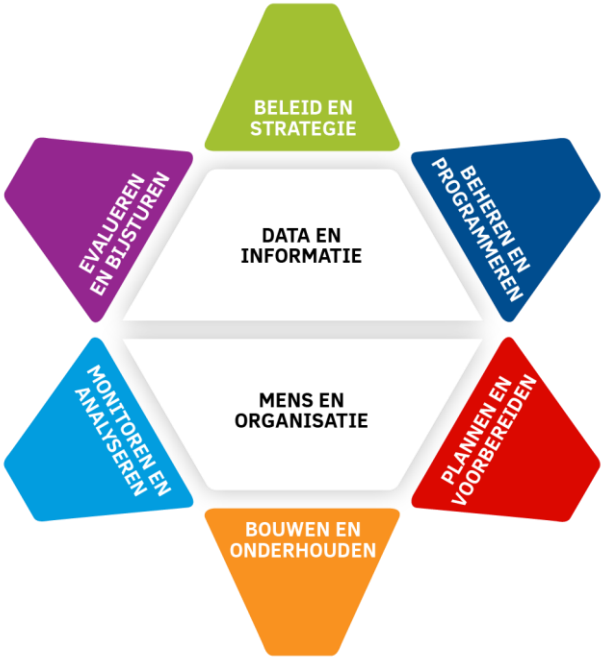
Voor het beheer en onderhoud volgt de gemeente de beheercyclus, ook wel bekend als de cyclus van monitoren, plannen, uitvoeren en evalueren (zie afbeelding 2.1). Het doorlopen van de beheercyclus is een continu proces. Het heeft invloed op de bedrijfsvoering, projecten en kwaliteitsbeheer. De beheercyclus helpt organisaties bij het effectief beheren en verbeteren van hun werkprocessen.

Hieronder staat een uitleg van de verschillende fasen in de cyclus:

- **Beheren en programmeren**: Aan de hand van de wettelijke verplichtingen en wensen van het bestuur worden beheerplannen gemaakt voor het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen de komende jaren. De plannen worden samengevoegd in een meer-jaren-investeringsplan en een meer-jaren-onderhoudsplan.
- **Plannen en voorbereiden**: Gekozen wordt wat wel en niet in uitvoering kan worden genomen. De geplande werkzaamheden worden gereed gemaakt voor uitvoering. Ontwerpen worden gemaakt, budgetten bepaald en door de raad beschikbaar gesteld en aannemers gezocht.
- **Bouwen en onderhouden**: In deze fase worden de plannen in actie omgezet. Taken en activiteiten worden uitgevoerd volgens de plannen. Dit kan het implementeren van veranderingen, het lanceren van nieuwe initiatieven of het aanpassen van bestaande processen omvatten.
- **Monitoren en analyseren**: In deze fase houdt een organisatie toezicht op de huidige processen, systemen en prestaties. Dit kan onder andere omvatten: het verzamelen en analyseren van data om de huidige conditie te begrijpen en eventuele problemen of afwijkingen van de verwachte resultaten te identificeren.
- **Evalueren en bijsturen**: Nadat de uitvoering heeft plaatsgevonden, wordt de effectiviteit ervan geëvalueerd. Dit betekent het beoordelen van resultaten, het vergelijken van de werkelijke uitkomsten met de geplande doelstellingen en het analyseren van de verschillen.
- **Beleid en strategie**: Afhankelijk van de evaluatie worden acties ondernomen om processen te verfijnen of correcties aan te brengen. Dit kan leiden tot het bijstellen van plannen, het aanpassen van doelstellingen of het implementeren van nieuwe procedures om de prestaties te verbeteren.

Deze cyclus wordt herhaald om ervoor te zorgen dat de organisatie zich voortdurend aanpast en verbetert. Het is een dynamisch proces dat flexibiliteit en voortdurende aandacht vereist om effectief te blijven in een veranderende omgeving.

Voor dit onderzoek is met name het onderdeel ‘beleid en strategie’ van belang en dan met name waar het strategische aanpassingen en doelstellingen betreft.

Afbeelding 2.1 de beheercyclus

Typen onderhoud

Binnen beheer maken we onderscheid tussen groot onderhoud en klein onderhoud. De noodzaak van het verrichten van groot onderhoud doet zich pas na een langere periode van gebruik voor, als gevolg van slijtage. Het gaat om onderhoud van meer ingrijpende aard, dat betrekking heeft perioden van meerdere jaren. Bij groot onderhoud vindt geen herinrichting van de openbare ruimte plaats. Klein of dagelijks onderhoud komt jaarlijks terug en gaat het om dagelijkse kleine reparaties of jaarlijks terugkerende onderhoudswerkzaamheden.

Investering vervanging en vernieuwing

Bij het beheren van de buitenruimte is het concept 'einde levensduur' een belangrijk aspect. Een object heeft een verwachte technisch levensduur op basis waarvan de afschrijvingskosten zijn bepaald en waarop het beheer is afgestemd. Soms is het noodzakelijk om een buitenruimte voortijdig te vernieuwen wat leidt tot hogere afschrijvingskosten en aanpassingen in het beheer. De redenen waarom een object voortijdig wordt vervangen, heeft te maken met de economische en functionele levensduur.

Economische levensduur: Dit verwijst naar de periode waarin een object financieel haalbaar of kosteneffectief is te gebruiken. Na verloop van tijd kunnen de onderhouds- en reparatiekosten van een object oplopen tot een punt waarop het niet meer economisch verantwoord is om een object te behouden. De economische levensduur kan korter zijn dan de technische levensduur, omdat het financieel verstandiger kan zijn om een object te vervangen door een nieuwere, efficiëntere versie, zelfs als de oude nog functioneert.

Functionele levensduur: De functionele levensduur van een object heeft betrekking op de periode waarin het aan de oorspronkelijke of vereiste functies kan voldoen. Dit gaat over hoe lang het object zijn gebruiksdoel effectief kan dienen. Deze levensduur is niet per se gelinkt aan technische problemen, maar meer aan het voldoen aan de behoeften van gebruikers of aan veranderende normen en eisen.

Het bepalen van het einde van de levensduur van een object is vaak een complexe beslissing die rekening houdt met meerdere factoren:

- **Kosten**: Het vergelijken van de kosten voor onderhoud en reparatie met de kosten voor vervanging.
- **Prestaties**: De effectiviteit waarmee een object zijn gewenste functie uitvoert.
- **Veiligheid**: Of een verouderd object nog kan worden gebruikt zonder veiligheidsrisico's.
- **Technologische veroudering**: Of er nieuwe technologieën zijn die betere prestaties of efficiëntie bieden.
- **Milieu-impact**: De ecologische voetafdruk van het blijven gebruiken van een oud object versus het vervangen ervan.

2.2 Scope analyse

Vakdisciplines

In dit onderzoek worden de vakdisciplines onder de loep genomen:

- Bebording;
- Groen (inclusief bomen en begraafplaatsen);
- Civiele kunstwerken;
- OVL (openbare verlichting) en installaties;
- Riolering;
- Spelen;
- Straatmeubilair;
- Straatreiniging;
- Water;
- Wegen.

Begraafplaatsen maakt onderdeel uit van Groen. Riolering wordt volledigheidshalve meegenomen. Hiervoor is in 2023 het Programma Stedelijk Water vastgesteld.

Alle beheer ten aanzien van deze vakdisciplines maakt onderdeel uit van dit onderzoek. Het betreft het daadwerkelijke beheer, de organisatie om het beheer uit te voeren en de organisatie om het beheer te sturen. Hieronder vallen niet op beleid gerichte programma’s als communicatie.

2.3 Regelgeving

Voor beheer geldt wet- en regelgeving om de buitenruimte veilig en functioneel te houden:

- Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om ervoor te zorgen dat de buitenruimte veilig is. De gemeente is aansprakelijk voor schade die voortvloeit uit het niet voldoen van vastgoed, in dit geval de buitenruimte, aan de redelijke eisen die in de gegeven omstandigheden gesteld mogen worden (Burgerlijk Wetboek 6.174);
- Tevens geldt dat de gemeente proactief moet handelen bij gevaarlijke situaties. Het niet wegnemen van deze situaties kan wordt gezien als een onrechtmatige daad (burgerlijk wetboek 6.162). De gemeente is schuldaansprakelijk in geval van schade;
- Wegenwet, (art. 13) de gemeente is verplicht wegen te onderhouden inclusief duikers en bermsloten. (art. 16) De gemeente moet zorgen dat de wegen in goede staat verkeren;
- Verplichting tot onderhoud van watergangen, vanuit de Waterschapsverordening (Keur) van het Waterschap Brabantse Delta;
- In het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen is bepaald dat attractie- en speeltoestellen moeten worden geïnspecteerd en onderhouden door een deskundige, om de veiligheid van de gebruikers te waarborgen;
- Het Besluit activiteiten leefomgeving, een uitvoeringsinstrument van de Omgevingswet: verplichting tot rekeninghouden met de aanwezigheid van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. De gemeente moet maatregelen treffen om verstoring, vernieling, beschadiging of verplaatsing van beschermde planten en dieren te voorkomen.

De Omgevingswet geeft de gemeente bevoegdheden om visie en beleid te maken voor de buitenruimte. Het strategische beleidsdocument is de Omgevingsvisie:

- een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied;
- de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

De omgevingsvisie van Geertruidenberg is te vinden op de volgende locatie. https://omgevingsvisie.geertruidenberg.nl/

Naast een omgevingsvisie kan een gemeente programma’s opstellen. Een programma bevat voor een of meer onderdelen van de fysieke leefomgeving:

a. een uitwerking van het te voeren beleid voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud daarvan,

b. maatregelen om aan een of meer omgevingswaarden te voldoen of een of meer andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken.

Facultatieve programma’s in de gemeente Geertruidenberg zijn:

- Programma stedelijk water 2024-2028
- Programma openbare verlichting 2024-2033

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat regels voor de controle van de begrotingen van gemeenten. Het BBV stelt uniforme regels voor de inrichting van de begroting en de jaarrekening van gemeenten om transparantie en vergelijkbaarheid te waarborgen. Het BBV geeft hiermee ook kaders voor noodzakelijk beleid en onderbouwing van begrotingen. Het BBV bepaalt dat de raad de kaders vaststelt voor het beleid ten aanzien van het onderhoud van de kapitaalgoederen en dat de raad hierin het gewenste onderhoudsniveau vaststelt.

In de gemeentebegroting moeten de ramingen van de onderhoudslasten reëel onderbouwd zijn. Dit wordt bij voorkeur gedaan via een beheerplan. Ook als er geen beheerplan is moet de onderbouwing van de onderhoudslasten worden opgenomen in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Als er gebruik wordt gemaakt van een onderhoudsvoorziening ter egalisatie, zoals in Geertruidenberg, dan is een beheerplan verplicht. De gemeente heeft de volgende onderhoudsvoorzieningen:

- geprogrammeerd onderhoud wegen;
- infrastructurele werken (civiele kunstwerken);
- baggeren;
- onderhoud gem. eigendommen (Groen);
- voorziening riolering.

De hoogte van de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening moet worden gebaseerd op een recent (actueel) beheerplan. Dit houdt in dat het beheerplan maximaal vijf jaar oud mag zijn. Dit beheerplan moet door de raad zijn vastgesteld.

Achterstallig onderhoud: Er kan sprake zijn van achterstand of achterstallig onderhoud. Bij achterstand is de kwaliteit van het betreffende object (nog) niet aangetast. Bij achterstallig onderhoud is dat wel het geval: er wordt niet (meer) voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau of wettelijke normen. Achterstallig onderhoud moet in het jaar dat het is geconstateerd worden ingelopen. In Geertruidenberg worden regelmatig inspecties uitgevoerd om achterstallig onderhoud te voorkomen.

2.4 Beleidsonderwerpen

Beleidsonderwerpen in het beheer en onderhoud van de buitenruimte omvatten een breed scala aan aspecten die bijdragen aan de functionaliteit, veiligheid, duurzaamheid en esthetiek van deze gebieden. Hier zijn enkele belangrijke aspecten die in zijn algemeenheid worden overwogen:

Veiligheid: De buitenruimte moet veilig zijn voor alle gebruikers. Dit houdt onder andere in dat wegen en paden vrij zijn van gevaarlijke obstakels, verlichting voldoende is voor zichtbaarheid 's nachts, en speeltoestellen regelmatig worden geïnspecteerd en onderhouden.

Toegankelijkheid: Beheer en onderhoud moeten de toegankelijkheid voor iedereen garanderen, inclusief mensen met een beperking. Dit kan betekenen dat er toegankelijke paden, oversteekplaatsen en voorzieningen zijn. Maar ook tijdens onderhoudswerkzaamheden is oog voor toegankelijkheid van belang.

Duurzaamheid: Duurzaam beheer van de buitenruimte houdt in dat er wordt gekeken naar milieu-impact en -bescherming. Dit kan het gebruik van milieuvriendelijke materialen en processen, besparing van energie en gebruik

van hernieuwbare energie, het behoud van groene ruimtes en het beheer van afval en water omvatten.

Natuurvriendelijkheid: De buitenruimte is een leefomgeving voor wilde planten en dieren. Het beheer heeft invloed op de ruimte die er is voor deze planten en dieren en de mate waarin ze voorkomen.

Social return of investment SROI: De mogelijkheid die mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt krijgen om werk uit te voeren. Veelal zijn taken in het onderhoud van de buitenruimte hiervoor geschikt.

Schoonheid en esthetiek: De buitenruimte moet niet alleen functioneel maar ook aantrekkelijk zijn. Regelmatig snoeien van planten, onderhouden van bloembedden en het verwijderen van graffiti en zwerfafval zijn belangrijk om een aangename omgeving te behouden.

Functionaliteit: De buitenruimte moet dienen voor de beoogde doeleinden, of het nu gaat om recreatie, transport of ontspanning. Dit betekent dat voorzieningen zoals banken, vuilnisbakken en informatieborden goed moeten worden onderhouden.

Levensduur: Goed onderhoud kan de levensduur van openbare ruimtes en hun voorzieningen verlengen. Door proactief onderhoud te plegen en tijdig problemen aan te pakken, kunnen kosten op de lange termijn worden bespaard.

Reactievermogen: Een effectief beheersysteem moet in staat zijn snel te reageren op problemen of veranderingen in de buitenruimte. Dit kan betekenen dat er een systeem is voor burgers om problemen te melden en dat er middelen zijn toegewezen om deze problemen aan te pakken.

Integraal beheer: Beheer en onderhoud van de buitenruimte moeten worden benaderd vanuit een integraal perspectief, waarbij rekening wordt gehouden met de interactie tussen verschillende elementen zoals groenvoorzieningen, wegen, water en meubilair.

Kosten-efficiëntie: Beheer en onderhoud moeten kosteneffectief zijn zonder in te boeten aan kwaliteit. Dit vereist zorgvuldige planning, budgettering en de implementatie van kostenbesparende maatregelen waar mogelijk.

Betrokkenheid van belanghebbenden: Inclusief beheer betekent ook het betrekken van burgers, bedrijven en andere belanghebbenden bij het besluitvormingsproces, over hoe de buitenruimte wordt beheerd en onderhouden en hoe zij eventueel meedoen in het beheer.

Het succes van beheer en onderhoud wordt vaak gemeten aan de hand van de tevredenheid van de gebruikers van de buitenruimte en de mate waarin de bovengenoemde kwaliteitsaspecten worden bereikt en gehandhaafd.

2.5 Uitdagingen in de toekomst

Nu al heeft het beheer en onderhoud te maken met enkele grote uitdagingen, namelijk klimaatverandering, energietransitie en afname van biodiversiteit. Deze uitdagingen worden de komende jaren groter. Concreet betekent dit langere groeiseizoenen met meer weersextremen, overlast door hitte, water en wind, en toename van plagen en ziektes in het groen. Hierop zal de gemeente moeten anticiperen met een klimaatrobuuste inrichting van de openbare ruimte en met beleidsmaatregelen voor het bevorderen van elektrificatie, biodiversiteit, et cetera. Dit betekent voor het beheer en onderhoud dat er andere typen

voorzieningen in de buitenruimte zullen verschijnen, te denken valt aan LED verlichting, groene parkeerplaatsen, ondergrondse wateropslag, meer groen, wadi's (waterafvoer, drainage en infiltratie), doorlaatbare verhardingen en dergelijke. Daarnaast zal meer materieel elektrisch aangedreven gaan worden. In het plantsoen wordt steeds meer ruimte gemaakt voor wilde planten.

De efficiëntie in het beheer wordt steeds afhankelijker van data. Het plannen van werkzaamheden en het signaleren van vervuiling gebeurt digitaal. Dit betekent dat een goede dataset onontbeerlijk is voor beheer van de openbare ruimte.

Aansluiten op lokale behoeften

Voor dit onderzoek is het van belang beleidsdoelstellingen voor de gemeente te formuleren. Belangrijk hierbij is het beleid voor het beheer zodanig te formuleren dat dit aansluit bij wat in Geertruidenberg belangrijk is. Denk hierbij aan woon- en werkklimaat, regionale functie, toerisme en bereikbaarheid. Door het beleid toe te spitsen op de lokale wensen kunnen keuzes in het beheer worden geprioriteerd en worden onderbouwd.

3 Werkwijze

3.1 Factsheets

Om inzicht te krijgen in de wijze van onderhoud zijn voor de verschillende vakdisciplines factsheets opgesteld (zie bijlage 1). Een factsheet geeft een overzicht van de staat van beheer voor één zo'n vakdiscipline. De gegevens in de factsheets zijn ontleend aan interviews met medewerkers van de gemeente, beleidsdocumenten en beheerkaarten en -bestanden. Per factsheet zijn de volgende onderdelen opgenomen:

Scope: Waar gaat de vakdiscipline over, welke elementen vallen eronder? Dit is gerelateerd aan de begrotingsposten zoals die zijn opgenomen in de exploitatiebegroting.

Beleid en beheerkader: Welke beleids- en beheerplannen zijn beschikbaar en wat staat daar in over het te voeren beleid inzake beheer?

Hoeveelheden: Zijn de arealen goed in beeld en wat zijn de hoeveelheden?

Kwaliteit: Wat is de staat van onderhoud, en voldoet deze aan de beleidsdoelstellingen?

Financiën: Er is een raming opgesteld van de kosten die moeten worden gemaakt uitgaande van het gewenste beleid en de aanwezige hoeveelheden. Als beheerplannen aanwezig zijn, zijn de gegevens uit deze plannen overgenomen. Zijn ze niet aanwezig dan is een nieuwe raming opgesteld.

Organisatie: Door wie wordt het onderhoud uitgevoerd?

Risico beheermaatregel: Welke maatregelen worden getroffen om risico's te verkleinen?

Ontwikkelingsagenda: Wat zijn de wensen en wat zijn de acties die worden opgepakt?

De factsheets geven de situatie weer van mei 2024.

3.2 Steekproef

De staat van onderhoud wordt door de gemeente gemonitord middels inspecties waarbij kunstwerken, wegen, waterbodems, openbare verlichting, bomen en speeltoestellen regelmatig worden gecontroleerd. Om een goed beeld te krijgen van de kwaliteit van de staat van groen, straatmeubilair, straatreiniging en bebording is deze gecontroleerd middels een steekproef. De steekproef betreft vijfentwintig locaties willekeurig verspreid over de gemeente. Hier is op meerdere punten informatie verzameld, denk hierbij aan technische staat, beeldkwaliteit en definiëring van beheergroepen.

3.3 Vergelijking met budgetten

Er is een vergelijking gemaakt tussen de raming en beschikbare budgetten. Hierbij zijn de exploitatieraming en het investeringsplan beschouwd. In de exploitatieraming staan de kosten voor groot en klein onderhoud begroot voor de komende vier jaar 2024-2027. In het investeringsplan staan de voorgenomen investeringen voor de komende vier jaar 2024-2027.

De kosten die uit de exploitatieraming die zijn meegenomen betreffen:

Kosten beheer, storting in voorziening groot onderhoud, inkoop (materiaal, energie, brandstof et cetera), kosten eigen dienst binnen en buiten, en afschrijving materieel.

Niet meegenomen zijn eenmalige kosten in het kader van een programma en rente en afschrijvingskosten van investeringen.

De investeringsbudgetten betreffen meestal investeringen in de vernieuwing van wegen, bruggen, openbare verlichting en vervanging van riolering. Vaak zitten er meerdere vakdisciplines in een investeringsbedrag. De investeringsbedragen zijn zo goed mogelijk verdeeld over de verschillende vakdisciplines.

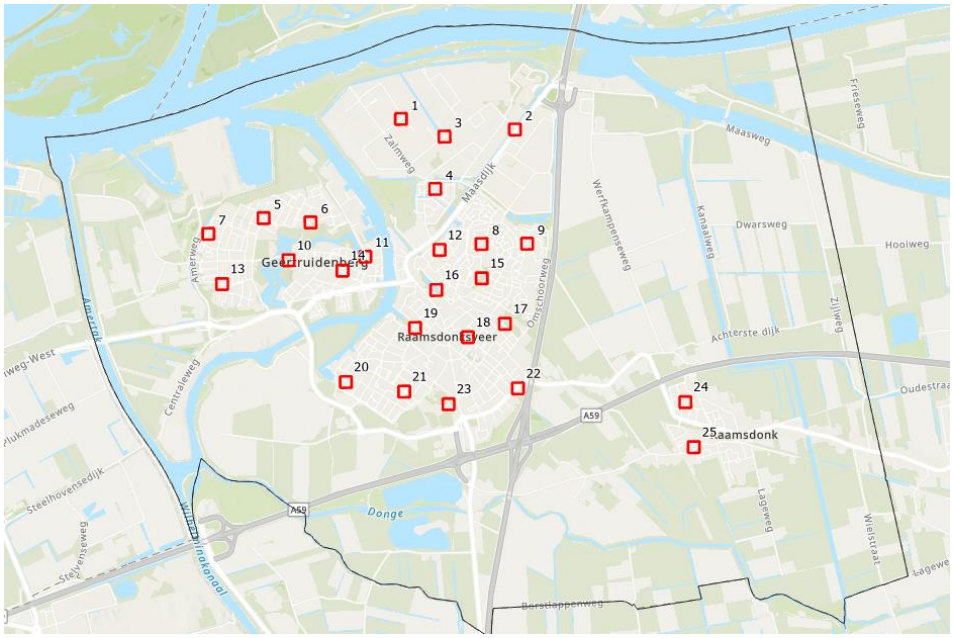
4 Resultaten

4.1 Steekproef

Om meer inzicht te krijgen in de kwaliteit van het groen, het meubilair en de bebording is in november 2023 hierop een steekproef gehouden. In onderstaande afbeelding zijn de locaties weergegeven. Het betreffen locaties van honderd bij honderd meter. De opname is gedaan volgens de beeldkwaliteitssystematiek van het CROW (*Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2023*, publicatie 735). Hierbij is steeds de slechtste plek per locatie beoordeeld op een schaal van vijf niveaus:

A+ **Zeer hoog**: nagenoeg ongeschonden, er is geen schade;
A **Hoog**: netjes, verzorgd en comfortabel, er is enige schade, maar de waarschuwingsgrens is nog niet overschreden;
B **Basis**: functioneel, de waarschuwingsgrens is overschreden: er is klein onderhoud nodig of binnen vijf jaar is groot onderhoud nodig;
C **Laag**: onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder, de richtlijn is overschreden: er is binnen twee jaar groot onderhoud nodig;
D **Zeer laag**: kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, kans op juridische aansprakelijkstelling of sociale onveiligheid, de richtlijn is meer dan één klasse overschreden: er is direct groot onderhoud nodig.

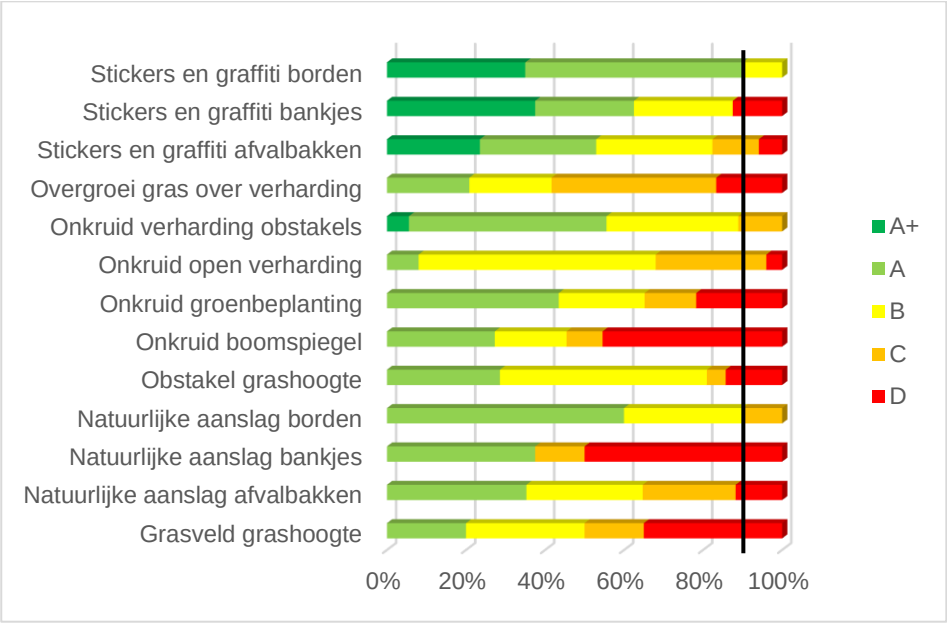
De kwaliteit waar 90% van de waarnemingen aan voldoet is de uiteindelijke score. Een uiteindelijk eindoordeel wordt gegeven door scores op te tellen dit conform de rekenmethode voor het indikken van meetgegevens conform de *Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2023*.

Afbeelding 4.1 Locaties steekproef

Het aangetroffen eindoordeel voor alle metingen opgeteld is D. Hierbij moet worden opgemerkt dat zowel oktober als november 2023 zeer regenachtig en warm is geweest, dus groeizaam en ongeschikt voor beheer.

In onderstaande afbeelding 4.2 is de score per beeldmeetlat aangegeven. De beeldmeetlatten geven inzicht in het verzorgingsonderhoud. Hier zijn de beeldmeetlatten die in het beheer de hoogste kosten met zich meebrengen opgenomen (onkruidbestrijding en maaien). Daarnaast is gelet op het schoonhouden van meubilair en bebording.

Afbeelding 4.2 resultaten (90% lijn is de uiteindelijke score)

Naast de beeldmeetlatten in afbeelding 4.2 zijn gegevens over de technische staat verzameld, onder andere de leeftijd van bebording. Er zijn 134 borden gezien. De gemiddelde leeftijd is 10 jaar, waarbij de oudste borden 25 jaar oud zijn.

Ook is gekeken naar woekeronkruiden, overkokende beplanting en de staat van het bosplantsoen. Van deze punten vielen de kale plekken in beplanting op: 14% van het oppervlak bodembedekkers en sierheesters was kaal. Dit betekent ook een D niveau.

4.2 Samenvatting Factsheets

Scope: De scope van de factsheets is gekoppeld aan de grootboekposten van de exploitatiebegroting. Soms zijn de factsheets gescheiden in twee vakdisciplines zoals groen en straatmeubilair. In de grootboekposten komt deze scheiding niet terug. Op details zijn er raakvlakken tussen de vakdisciplines en zijn onderdelen niet precies benoemd, bijvoorbeeld het onderhoud van fonteinen wat een installatie is, maar onderdeel van water. Ook Tractie Wegen Straten Pleinen is niet benoemd. Dit betreft de kosten voor het ‘wagenpark’ van de buitendienst zoals onderhoud, brandstof en verzekering. Dit materieel wordt voor allerlei doeleinden ingezet zoals wegonderhoud, reiniging en evenementen.

Factsheet	Grootboekpost
Bebording	Verkeerszaken
	Tractie Wegen Straten Pleinen (deels)
Groen en Straatmeubilair	Maaien bermen
	Plantsoenen en parken
	Tractie Plantsoenen en Parken
	Vestinggrachten
Civiele kunstwerken	Bruggen en duikers
OVL installaties	Openbare Verlichting
	Verkeersregelingen
Riolering	Riolering algemeen
	Riolering: Afvalwater en hemelwater
	Riolering: Grondwater
	Rioolaansluitingen
	Tractie Wegen Straten Pleinen (deels)
Spelen	Speelterreinen en voorzieningen
Straatreiniging	Straatreiniging
	Tractie Wegen Straten Pleinen (deels)
Water	Sloten / waterlossingen
	Watergemalen en fonteinen
	Waterwegen/vaarwegen
	Tractie Wegen Straten Pleinen (deels)
Wegen	Wegen, straten en pleinen
	Tractie Wegen Straten Pleinen (deels)

Tabel 4.1 overzicht Factsheets grootboekposten.

Beleid en beheerkader: de gemeente heeft kwaliteitseisen vastgesteld voor wegen en civiele kunstwerken. In het groen heeft de gemeente op een aantal locaties voor natuurvriendelijk beheer gekozen. Daarnaast zijn programma's opgesteld voor Stedelijk water en Openbare verlichting. Voor de overige onderdelen is geen beleid vastgesteld. Daarnaast is beleid aanwezig voor:
Natuur en biodiversiteit

- Nota Natuur 2022-2030 (als streven bekrachtigd in februari 2022);
- Intentieverklaring in de Nota Natuur voor een klimaatbestendige en biodiverse leefomgeving.

Social return of investment (SROI)

- inzet van de sociale ontwikkelbedrijf MidZUID.

De regel die de gemeente in de praktijk hanteert is dat het beheer sober en doelmatig moet zijn. Op hoofdlijnen wordt CROW beeldkwaliteitsniveau B genoemd voor de meeste onderdelen. Voor civiele kunstwerken en openbare verlichting is geen beeldkwaliteitsniveau vastgesteld. Voor wegen is beeldkwaliteitsniveau C de richtlijn.

Hoeveelheden: Voor het bijhouden van de hoeveelheden gebruikt de gemeente het beheersysteem Obsurv. Voor de meeste vakdisciplines zijn de arealen onvoldoende of helemaal niet in beeld. Voor bebording en straatmeubilair ontbreken gegevens voor effectief beheer. Voor groen is de datakwaliteit laag, maar deze is in 2024 verbeterd. De gemeente is in 2023 verschillende acties gestart om de inventarisatie en staat van onderhoud in beeld te brengen.

Voor een aantal onderdelen is een voorziening groot onderhoud in de exploitatie begroting opgenomen. De hoogte van de voorziening moet zijn gebaseerd op een door de raad vastgesteld recent beheerplan. De beheerplannen baggeren en civiele kunstwerken moeten worden geactualiseerd evenals die van wegen.

De gemeente beheert een aantal bijzondere objecten: De Donge de Wim Letchertbrug en de Bergse Brug.

Een deel van de openbaar toegankelijke terreinen in eigendom van de gemeente is in gebruik en beheer bij derden, zoals zwembaden en natuurgebieden. Deze terreinen inclusief afscheidingen vallen buiten de scope van dit onderzoek.

Kwaliteit: de kwaliteit van technische staat wegen, civiele kunstwerken, bomen, speeltoestellen, installaties, openbare verlichting en waterbodems worden regelmatig in beeld gebracht aan de hand waarvan acties worden uitgevoerd. Voor groen is in 2024 een technische inspectie uitgevoerd. Voor een tweetal grote bruggen zijn grote inspecties gepland. Hier kunnen grote onderhoudsmaatregelen uit voortkomen.

De beeldkwaliteit van de openbare ruimte (groen, meubilair, bebording) is niet inzichtelijk. Uit een steekproef blijkt dat de beeldkwaliteit op enkele punten een te laag niveau heeft, een onwenselijk D-niveau.

In 2019 is geconstateerd dat de staat van onderhoud van wegen verslechtert. Door investeringen de afgelopen jaren werkt de gemeente aan een verbetering. Eind 2024 zal een nieuwe inspectie plaatsvinden en komt meer duidelijkheid over de staat van onderhoud.

Financiën: op basis van geschatte hoeveelheden is een raming opgesteld van de kosten die in het beheer en onderhoud moeten worden gemaakt op basis van het gewenste beleid sober en doelmatig. Alleen riolering is niet doorgerekend. De gegevens voor riolering zijn volledigheidshalve opgenomen.

Als beheerplannen aanwezig zijn, zijn de gegevens uit deze plannen overgenomen. Zijn ze niet aanwezig dan is een nieuwe raming opgesteld.

Budgetten voor het beheer van de openbare ruimte zijn vergeleken met normenprijzen en blijken krap te zijn. Deze situatie is deels te wijten aan het feit dat niet alle objecten zijn opgenomen in de budgettering en dat er meer onderhoud nodig is dan momenteel wordt uitgevoerd. Daarnaast is er de afgelopen jaren sprake van toegenomen kosten door inflatie.

Er wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen investeringen die noodzakelijk zijn vanwege de technische levensduur en investeringen om andere redenen, wat leidt tot ondoorzichtige kosten met betrekking tot beleidsintensivering en kapitaalvernietiging.

Organisatie: de gemeente Geertruidenberg hanteert een regiemodel, waarbij de meeste taken rondom beheer, onderhoud en vernieuwing van de openbare ruimte uitbesteed worden aan externe partijen. De gemeente is verantwoordelijk voor het contractbeheer van deze werkzaamheden. Er is een personeelskrapte bij het beheer van wegen en riolering. Voor ander vakgebieden zijn taken en

verantwoordelijkheden niet duidelijk vastgelegd, waardoor de benodigde capaciteit niet voldoende onderbouwd kan worden.

De eigen dienst van de gemeente verzorgt taken zoals inspecties en onderhoud aan bebording, speeltoestellen en straatmeubilair, alsook straatreiniging, werkzaamheden aan graven en de afhandeling van meldingen. Groenbeheer wordt zowel intern als extern uitgevoerd, waarbij de scheidslijn tussen wat in eigen beheer blijft en wat uitbesteed wordt, niet duidelijk is.

Risico beheersmaatregel: technische en veiligheidsinspecties worden gehouden voor, bomen, civiele kunstwerken, openbare verlichting en installaties, wegen, spelen, water en riolering. Hiermee worden risico's in beeld gebracht. Controlerondes worden gehouden voor straatmeubilair.

Voor openbare verlichting en installaties moet de verantwoordelijkheid worden belegd bij een functionaris binnen de organisatie.

Een andere maatregel is het toepassen van beheerarme materialen. Dit is aan de orde bij openbare verlichting en installaties, kunstwerken en spelen.

De volgende risico's hebben te maken met kosten en veiligheid:

- het niet kiezen voor het meer klimaatrobuust maken van de riolering;
- milieuverontreiniging van bagger met stoffen zoals PFAS is onbekend;
- het voorkomen van invasieve exotische planten en dieren in watergangen en bermen;
- toename van dure voorzieningen in de buitenruimte (meubilair, civiele kunstwerken, bestratingsmaterialen, speeltoestellen, beplantingen et cetera);
- benodigde capaciteit om onderhoud en vervanging en vernieuwing uit te voeren;
- het ontbreken van areaal- en inspectiegegevens;
- laag streefniveau voor kwaliteit wegen waardoor het risico op slechte en onveilige wegen wordt vergroot;
- ontbreken beleidsdoelstellingen reiniging en staat van onderhoud waardoor achterstanden kunnen ontstaan.

Ontwikkelingsagenda: voor dit onderdeel zijn ontwikkelingen genoemd die op stapel staan of worden geadviseerd.

Het belangrijkste onderwerp dat wordt genoemd is het op orde brengen van de data, zodat overzicht ontstaat in het te beheren areaal. Voor bijna alle vakdisciplines zijn hier verbeteringen te maken. De gemeente is bezig hierin een slag te maken voor groen. Andere onderwerpen zijn duikers, steigers, beschoeiingen, bebording, straatmeubilair, bekabeling openbare verlichting, meubilair langs water. Aansluitend is het belangrijk om inzicht te krijgen in de beeldkwaliteit van de buitenruimte en de technische staat van de te beheren objecten.

Een strategisch beleidskader beheer en onderhoud ontbreekt, met name ten aanzien van beeldkwaliteit. Een belangrijk aandachtspunt is de kwaliteitsambitie C voor wegen, wat een risico met zich meebrengt dat zodra dit niet wordt gehaald, de weg onveilig kan zijn. Maar ook participatie, doelstellingen voor natuur en duurzaamheid worden genoemd. Belangrijk is ook om een lange termijnraming over verschillende decennia op te stellen om een afwegingskader vernieuwings- en vervangingsinvesteringen inclusief raming voor de lange termijn inzichtelijk te krijgen.

4.3 Vergelijking raming met budgetten

Geraamd zijn de benodigde bedragen voor onderhoud en investeringen voor vervanging en vernieuwing. De raming is opgesteld om een rekenmodel te hebben om beleidsveranderingen te kunnen doorrekenen. De geraamde bedragen zijn vergeleken met de beschikbare budgetten. De beschikbare budgetten betreffen het gemiddelde over de periode 2024-2027. Verder geldt dat het prijspeil 2023 is en het geplande onderhoud en investeringen is volgens de stand mei 2024.

Vakdiscipline	Onderhoud	Investeringen
Bebording	€ 91.581	€ 71.755
Groen	€ 1.994.907	€ 373.010
Civiele kunstwerken	€ 147.291	€ 89.316
OVL Installaties	€ 470.045	€ 441.124
Riolering	€ 1.061.700	€ 2.825.330
Spelen	€ 215.621	
Straatmeubilair	€ 115.509	€ 44.662
Straatreiniging	€ 458.146	
Water	€ 249.960	
Wegen	€ 1.582.750	€ 2.854.975
Totaal geraamd per jaar	€ 6.387.509	€ 6.700.170
Beschikbaar budget per jaar	€ 6.239.564	€ 6.241.955

Tabel 4.2 Overzicht raming in vergelijking met budget

De raming van het onderhoud heeft een onzekerheidsmarge van circa 5%. Uit de raming blijkt dat voor onderhoud ongeveer 2% tekort budget is om het gewenste onderhoud uit te voeren.

Voor deze constatering zijn een aantal oorzaken aan te wijzen:

- Een aantal objecten is in de raming opgenomen waar tot op heden geen budget voor is gereserveerd (bijvoorbeeld beschoeiing);
- De investeringen zijn geraamd op basis van geplande investeringen (kunstwerken, wegen, OVL en installaties) en cyclisch benodigde budgetten (groen, straatmeubilair, bebording). Als dit wordt vergeleken met het investeringsprogramma valt op dat er meer budget in dit programma beschikbaar is. De verschillen hebben te maken met het verschil tussen technische levensduur en functionele levensduur (zie paragraaf 2.1)

Daarnaast zijn er nog een aantal kanttekeningen te plaatsen:

- Er worden dit jaar onderzoeken uitgevoerd (inspecties wegen, water, civiele kunstwerken en groen) waardoor meer duidelijkheid komt over benodigde onderhoudsbudgetten;
- In het exploitatiebudget kunnen bedragen voor programma's zitten die niet direct met beheer en onderhoud hebben te maken en niet zijn opgenomen in de raming;
- Het prijspeil van de exploitatiebegroting en het investeringsprogramma is niet bekend. Gezien de verwachte prijsstijging kunnen de verschillen groot zijn. De prijsstijging van januari 2023 tot januari 2024 voor grond weg en waterbouw was 5,3%.

5 Conclusies

Om een nieuw beleidskader te kunnen opstellen zijn verschillende disciplines in kaart gebracht ten aanzien van arealen, ambities, budgetten en de gerealiseerde kwaliteit buiten. Het minimale budget is bepaald wat benodigd is om het huidige openbaar gebied te kunnen onderhouden op basis van het geldende beleid en de wettelijke ondergrens (het minimaal vereiste). De kernvragen die ten grondslag liggen aan deze analyse:

- Is er voldoende informatie beschikbaar om de beleidsdoelstellingen te toetsen?
- Kan worden aangegeven in welke mate de beleidsdoelstellingen zijn behaald?

Het beleid ten aanzien van onderhoud is in globale lijnen beschreven. Op het aspect veiligheid worden regelmatig inspecties uitgevoerd en is het beleid voldoende toetsbaar. Op het gebied van beeldkwaliteit en technische staat ontbreekt beleid.

Op een aantal punten ontbreekt grip op het beheer omdat informatie ontbreekt over hoeveelheden, staat van onderhoud en beeldkwaliteit van objecten in de buitenruimte (bebording, beschoeiing, straatmeubilair). Daarnaast kan de sturing in de beheercyclus beter, met name door een beter inzicht in de hoeveelheden en staat van onderhoud.

De indruk is dat de kwaliteit van het onderhoud op een aantal punten een onwenselijke D scoort. Voor wegen is dit al langer een zorg en worden investeringen gepleegd om de kwaliteit op niveau te brengen. In de loop van 2024 worden meer inspecties uitgevoerd en wordt meer duidelijk over de kwaliteit buiten. Dit zal altijd zo blijven als voor het beeldkwaliteitsniveau C gehandhaafd blijft.

Financieel gezien is de indruk dat het budget in de exploitatie begroting laag is voor het onderhouden op het huidige niveau. Ook de bedragen voor investeringen zijn aan de lage kant.

Bijlage 1 Factsheets

Hierna staan de volgende factsheets:

1) Bebording
2) Groen
3) Civiele kunstwerken
4) OVL en installaties
5) Riolering
6) Spelen
7) Straatmeubilair
8) Straatreiniging
9) Water
10) Wegen

21-06-2024

Factsheet Bebording

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

Bebording maakt onderdeel uit van de grootboekpost Wegen, straten en pleinen van de exploitatiebegroting (zie ook Factsheet Wegen):

Typen onderdelen:	Borden, dragers, verkeerspalen, bermpalen, flexpalen, bewegwijzering, straatnaamborden, snelheidssignaleringsborden, fietssluizen, afzetpalen.
Areaal begrenzing:	Eigendom van gemeente Geertruidenberg en in openbaar gebied.
Soorten onderhoud:	Reinigen, repareren, inspecteren en vervangen.
Raakvlakken:	De snelheidsdisplay ‘SMILEY’ maakt onderdeel uit van grootboekpost Verkeerszaken, wegmarkeringen zie factsheet Wegen.

Beleid en beheerkader

Er zijn geen beheerplannen voor bebording

Verkeersborden hebben een levensduur van 7-12 jaar afhankelijk van de retroreflectieklasse (NEN 3381-norm). De retroreflecterende functie van de reflectiefolie op verkeersborden die ouder zijn dan 7, 10 of 12 jaar, kan hierna niet meer worden gegarandeerd. Wordt een ongeval veroorzaakt door een slecht afleesbaar verkeersbord, dan is de wegbeheerder aansprakelijk.

Wassen (schoonmaken) en inspecteren borden niet in jaarlijkse routine. Onderhoud wordt uitgevoerd op basis van meldingen.

Arealen

Arealen zijn niet bekend. De hoeveelheden hieronder zijn geschat op basis van Nationaal Dataportaal Wegverkeer en gegevens van andere gemeenten.

Objectsoort	Aantal stuks
Borden in de kom	2.990
Borden in het buitengebied	430
Komborden	56
Straatnaamborden	1.040
Palen/dragers	2.680
Portalen	56
schrikhekken	200
Gemeentelijke bewegwijzering	Niet te bepalen

Aantallen afzetpalen en fietssluizen zijn onbekend.

Kwaliteit

In november 2023 is een steekproef gehouden. Toen zijn 134 borden gezien. Het kwaliteitsniveau van deze borden was C voor natuurlijke aanslag en B voor stickers en beplakking. De gemiddelde leeftijd was 10 jaar, waarbij de oudste borden 25 jaar oud waren.

Financiën

De benodigde budgetten zijn geraamd op basis van ervaringscijfers en de aard van de objecten. Het betreft gemiddelde kosten per jaar. In het dagelijks onderhoud is vervanging van kapotgegane bebording opgenomen evenals het cyclisch vervangen van bebording waarvan de reflectieklasse is verstreken. Voor vervanging van de openbare ruimte einde levensduur zijn vervangingsinvesteringen opgenomen.

Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- inclusief algemene kosten winst en risico;
- Inclusief VAT 10% dagelijks onderhoud en 20% vervangingsinvesteringen;
- Gehanteerde vervangingstermijn waarbij alle borden en palen integraal worden vernieuwd is 40 jaar, levensduur van de buitenruimte.

onderdeel	hoeveelheid	eenheid	Dagelijks (cyclisch) onderhoud	Vervangen
Afzetpalen/fietsluizen	1	post	€ 2.200	€ 6.000
Borden	4.516	st	€ 76.501	€ 28.451
Gemeentelijke bewegwijzering	80	st	€ 1.320	€ 2.400
Palen/dragers	4.736	st	€ 6.772	€ 32.252
schrikhekken	200	st	€ 4.787	€ 2.652
			€ 91.581	**€ 71.755**

Organisatie

Onderhoud wordt uitgevoerd door de eigen dienst.

Risico beheersmaatregel

- De arealen zijn niet inzichtelijk, een goede inventarisatie en inspectie ontbreken.
- Niet bekend welke risico’s er worden gelopen i.v.m. veroudering en vervuiling arealen

Ontwikkelagenda

De volgende maatregelen zijn gewenst genomen:

- Inventariseren bebording en opnemen in Obsurv;
- Vaststellen minimale kwaliteit bebording (prioritering in vervanging i.v.m. levensduur bebording);
- Opzetten systematisch beheer, controleronden, schoonhouden bebording, vervangingsplan;
- Beheer en onderhoud kan naar beneden door opschoonactie (overbodige borden weghalen, bebording koppelen aan verkeersbesluiten).

21-06-2024

Factsheet Groen

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope maakt onderdeel uit van de grootboekpost Groen van de exploitatiebegroting (zie ook Factsheet Straatmeubilair):

Typen onderdelen:	Beplantingen, grassen, bomen, natuurvriendelijke oevers, groene parkeervakken alleen de begroeiing, watergangen.
Areaal begrenzing:	openbaar gebied, binnen en buiten de kom, waaronder meerdere parken (Hoftuin, Koningspark, Lijsterbespark, Weegbreepark, Park d'Onvermoeide), beplanting rondom sportvelden, begraafplaatsen, watergangen (B en C).
Soorten onderhoud:	Dagelijks onderhoud aan objecten (snoeien, maaien, knippen, schoffelen, zwerfafval ruimen, inboeten bomen en beplantingen, kleinschalige renovaties groenvakken, herstel grasstroken), boomcontroles, begrazing bolwerken en grotere grasvelden, bladcampagne, bestrijden van invasieve exoten en plaagdieren (ongedierte zit niet bij groen) overleg/participatie inwoners, toetsen en controle kapvergunningen en herplant, afhandelen van meldingen/verzoeken van inwoners (binnen en buiten), open en dichten graven en ruimen graven afvoeren maaisel A watergangen.
Raakvlakken:	Voor verlagen en aanvullen van bermen zie factsheet Wegen, bloembakken (hanging baskets en geraniumpiramide) zie Straatmeubilair, voor het baggeren zie factsheet Water.

Beleid en beheerkader

- Bomenverordening 2017
- Gemeente Geertruidenberg, 2017, *Bomenbeleidsplan Niet kappen maar koesteren*, Raamsdonkveer
    - Bomenlijst: monumentale bomen – gemeentelijk 2022
    - Bomenlijst: monumentale bomen – particulier 2022
- Op basis van het rapport *Evaluatie wijkgericht werken buitendienst,* 2018, heeft de raad in gestemd met voortzetting van het wijkgericht werken, in samenwerking met WAVA/!GO nu MidZuid waarbij wordt gestuurd op tevredenheid van inwoners.
- Brouwers Groenaannemers, 2021, *Bermbeheerplan Gemeente Geertruidenberg*, De Moer
- Sweco, 2022, *Evaluatie ecologisch maaibeheer gemeente Geertruidenberg*, Rotterdam
- Geen beleid zwerfafval. Acties samen met bewoners zwerfvuil verwijderen op basis van vergoedingen die verstrekt worden (voor materialen of communicatie). (ZAP'ers oftewel Zwerf Afval Pakkers).

- Algemeen plaatselijke verordening (opruimplicht hondenpoep)
- Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Geertruidenberg 2020
- Verordening lijkbezorgingsrechten 2024
- Bomenstructuurplan 2008
- Waterschapsverordening (keur) en legger Waterschap Brabantse Delta

Het afgesproken kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte is een basis of standaardkwaliteit, B. In de beheersverordening gemeentelijke begraafplaats staan regels voor het onderhoud van graven.

Arealen

De arealen zijn berekend aan de hand van meerdere bronnen. Uitgangspunt is de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT). De vlakken die binnen de eigendomsgrenzen van de gemeente liggen zijn geselecteerd. Vervolgens zijn alle vlakken in beheer bij derden hiervan afgehaald. Wat overblijft is benoemd aan de hand van maaikaarten, informatie in de BGT, in Obsurv. De bomen zijn aangeleverd door de gemeente. Vervolgens zijn de meters harde kant en aantallen bomen in gras en verharding berekend. De uitvaarten zijn geschat aan de hand gegevens van het CBS.

onderdeel	hoeveelheid	eenheid
bodembedekkers	27.191	m2
boomspiegel	377	m2
bosplantsoen	274.106	m2
botanische rozen	1.286	m2
sierheesters	41.473	m2
vaste planten	4.150	m2
begraasd gebied	96.844	m2
berm 1x plus ruimen	396.076	m2
berm 2x plus ruimen	108.735	m2
meterstrook	38.900	m2
gazon	506.785	m2
gazon met bollen	10.649	m2
lang gras bloemrijk	105.154	m2
gras 4x lunet	2.191	m2
uitlaatplaats	60.444	m2
zichthoek	66.958	m2
hagen	43.471	m2
Boom niet vrij uitgroeiend	10.857	st
Boom vrij uitgroeiend	492	st
Knotboom	1.923	st
Kandelaberboom	227	st
Leiboom	450	st
bomen plagen bestrijden	1	post
Ondersteuning algemeen markt, blad, kerst	1.200	uur
watergangen maaien ruimen	25.200	m

onderdeel	hoeveelheid	eenheid
watergangen ruimen	45.070	m
waterpartijen	13.200	m2
Begraafpl gras	2.279	m2
Begraafpl hagen	799	m2
Begraafpl beplanting	2.789	m2
Begraafpl bomen	40	st
Begraafpl overig	1	post
Begraafpl uitvaarten	90	stuks
Begraafpl ruimen	20	stuks

Kwaliteit

Er zijn geen kwaliteitsinspecties bekend. Om meer inzicht te krijgen in de kwaliteit is van het groen in november 2023 een steekproef gehouden van 25 locaties, ongeveer 15% van het areaal binnen de kom. Beeldkwaliteit is opgenomen voor maaihoogte gazon en onkruidbestrijding. Hieruit bleek dat de beeldkwaliteit uitkomt op een D kwaliteit. Hierbij moet worden opgemerkt dat zowel oktober als november 2023 zeer regenachtig en warm is geweest, dus groeizaam en ongeschikt voor beheer.

Technisch gezien vielen de kale plekken in beplanting op, 14% van het oppervlak bodembedekkers en sierheesters was kaal. Dit betekent ook een D niveau.

Tevredenheid van inwoners wordt belangrijk gevonden. Er zijn geen recente gegevens bekend over de tevredenheid van inwoners met het openbaar groen.

Financiën

De benodigde budgetten zijn geraamd op basis van ervaringscijfers en de aard van de objecten. Het betreft gemiddelde kosten per jaar. Voor vervanging van de openbare ruime einde levensduur zijn vervangingsinvesteringen opgenomen.

Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- inclusief algemene kosten winst en risico;
- Inclusief VAT 10% dagelijks onderhoud en 20% vervangingsinvesteringen;
- Gehanteerde vervangingstermijnen is 40 jaar, levensduur van de buitenruimte.

onderdeel	Dagelijks (cyclisch) onderhoud	Vervangen
uitlaatplaats	€ 31.124	€ 1.813
vaste planten	€ 65.526	€ 8.093
watergangen maaien ruimen	€ 13.583	
watergangen ruimen	€ 7.437	
waterpartijen	€ 726	
zichthoek	€ 4.448	€ 1.004
Begraafpl beplanting	€ 16.610	€ 5.438
Begraafpl bomen	€ 968	€ 620
Begraafpl gras	€ 2.006	€ 273
Begraafpl hagen	€ 3.701	€ 719
Begraafpl overig	€ 1.650	€ 3.600
Begraafpl ruimen	€ 26.400	
Begraafpl uitvaarten	€ 108.900	
begraasd gebied	€ 21.624	€ 1.453
berm 1x plus ruimen	€ 41.656	€ 5.941
berm 2x plus ruimen	€ 20.243	€ 1.631
bodembedekkers	€ 131.129	€ 24.472
bomen plagen bestrijden	€ 44.000	
Boom niet vrij uitgroeiend	€ 228.795	€ 168.284
Boom vrij uitgroeiend	€ 6.816	€ 7.626
boomspiegel	€ 1.753	
bosplantsoen	€ 295.227	€ 26.314
botanische rozen	€ 6.034	€ 1.350
gazon	€ 278.495	€ 15.204
gazon met bollen	€ 4.936	€ 1.278
gras 4x lunet	€ 1.451	€ 33
hagen	€ 266.362	€ 39.124
Kandelaberboom	€ 8.206	€ 3.519
Knotboom	€ 23.498	€ 13.461
lang gras bloemrijk	€ 19.949	€ 1.577
Leiboom	€ 18.143	€ 11.250
meerkosten boom inverharding	€ 7.623	€ 4.050
meterstrook	€ 5.721	
Ondersteuning algemeen markt, bl	€ 66.000	
sierheesters	€ 170.168	€ 24.884
bestrijden invasieve exoten	€ 44.000	
	€ 1.994.907	**€ 373.010**
	€ 1.994.907	**€ 373.010**

Organisatie

Het meeste werk voor groen is uitbesteed. Veel werk word uitgevoerd door aannemers in samenwerking met buurgemeenten en het waterschap. De gemeente houdt toezicht op de bestekken:

- RAW Bestek groenonderhoud 2021 (MidZuid)
- Gemeente Geertruidenberg – gemeente Drimmelen (Raamovereenkomst onderhoud bomen 2021-2025)>RAW bestek.
- Gemeente Geertruidenberg – gemeente Drimmelen (Raamovereenkomst inspectie gemeentebomen 2021-2025)
- Contract maaien gazons en bloemrijk gras 2023 (versie 2024-2027 aanbesteding in voorbereiding)
- Contract maaien bermen en watergangen, regionale samenwerking tussen dertien gemeenten, waterschap en Staatsbosbeheer;

- Overeenkomst exploitatie van de midden eilanden van rotondes in gemeente Geertruidenberg 2019-2028 (De Rotondespecialist)
- Contract groenreststromen
- Geveltuintjes (zelfbeheer door inwoners)

Risico beheersmaatregel

Risico's bij uitbesteding van werkzaamheden worden beperkt door mee te draaien in grotere contracten in samenwerking met andere partijen als buurgemeenten.

Risico's in boombeheer worden beperkt door boomveiligheidscontroles en door te acteren bij onveilige situaties.

Een aantal risico's die kunnen leiden tot meerkosten:

Bestrijding en beheersing van invasieve exoten als de eikenprocessierups Japanse Duizendknoop, Reuzenbereklauw en Waterpest. Daarnaast rukt de Aziatische hoornaar en kan ook onze gemeente bereiken.

Boomsterfte door ziekte als de essentaksterfte, iepziekte en kastanjebloedingsziekte. Momenteel neemt de sterfte weer toe en onderzoeken we welke maatregelen prioriteit verdienen.

Ontwikkelagenda

De arealen zijn niet inzichtelijk, een goede inventarisatie en inspectie ontbreken. De realisatie van een goede inventarisatie wordt in de loop van 2024 verwacht evenals een technische inspectie van de gegevens.

Als de basis op orde is, moet de gemeente werken aan continuïteit in het bijhouden van mutaties en het bewaken van de kwaliteit van de gegevens.

Beleidsuitgangspunten en ambities vertalen in een beheerstrategie. Hierbij ook duidelijkheid scheppen in uitbesteden en zelf doen.

Inkoop- en contractmanagement
- Inventariseren inkoopbehoefte;
- Bevorderen meerjarige contracten en raamovereenkomsten.

Participatie
- Participatieladder met eenduidige en heldere afspraken aan welk niveau de gemeente zich wil conformeren.

Borgen kwaliteit
- Ontwikkelen Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's);
- Ontwikkelen inspectie- en monitoringsmethodiek: beleidschouw beeldkwaliteits of besteksmeting en technische inspectie beplanting.

Biodiversiteit
- Inventarisatie biotopen/habitatten (leefgebieden);
- Focus bepalen a.d.h.v. ambitie/collegeprogramma.

Klimaatadaptatie
- Programma uitwerken in drie thema's; gebied, gebouw en gezondheid;
- Focus bepalen a.d.h.v. ambitie/collegeprogramma.

21-06-2024

Factsheet Civiele kunstwerken

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope sluit aan op de grootboekpost Bruggen en duikers van de exploitatiebegroting:

Typen onderdelen:	Bruggen, kade- en keermuren, duikers, steigers, geluidschermen, leuningen, beschoeiingen[1], onderdoorgang, trappen
Areaal begrenzing:	Eigendom van gemeente Geertruidenberg en in openbaar gebied.
Soorten onderhoud:	Inspecteren, controleren, repareren, calamiteiten onderhoud, groot onderhoud, schoonmaken, conserveren, reinigen.

Beleid en beheerkader

Dit is beschreven in het beheerplan: Ingenieursbureau Westenberg B.V., 2018, Rapportage instandhoudingsinspectie 88[2], kunstwerken en constructieve risicoscan 19 bruggen periode 2019 – 2028. Dit is een inspectierapport met een onderhoudsplan. Overigens is de laatste inspectie van 2022/2023. De inspectie van 2018 is dus niet meer actueel.

Ingenieursbureau Westenberg B.V., 2023, Gemeente Geertruidenberg inspectierapportage 2022, definitief. In het beheerplan wordt het onderhoudsniveau ‘redelijk’ gehanteerd. Dit onderhoudsniveau wordt niet verder toegelicht. In rapportages van bureau Westenberg B.V. voor andere gemeenten wordt ‘redelijk’ gelijk gesteld met niveau B van het CROW beeldkwaliteitssystematiek. Op dit niveau zijn kosten, kwaliteit en duurzaamheid in balans.

In het inspectierapport van Westenberg uit 2023 is redelijk een conditiescore en wordt als volgt omschreven: Er zijn gebreken aangetroffen waarbij de functionaliteit van bouwdelen (mogelijk) in het geding is. Groot onderhoud of vervanging wordt binnen 5-10 jaar verwacht, klein onderhoud binnen 5 jaar. Er kunnen zich enkele calamiteiten voordoen als het geadviseerde klein onderhoud niet tijdig wordt uitgevoerd.

In 2018 duurzaamheidsprogramma opgesteld.

[1] Beschoeiingen zijn niet opgenomen al kunstwerk. De kosten voor het onderhoud van beschoeiingen is nergens in opgenomen. In 2024 vindt er een inventarisatie van het areaal plaats. Onduidelijk is of het beheer onder kunstwerken of watergangen gaat vallen

[2] Bergse Brug en Wim Letscherbrug worden vanwege hun omvang en complexiteit separaat geïnspecteerd.

Arealen

De inventaris van de kunstwerken wordt bijgehouden in iASSET. De hoeveelheden staan hieronder. De beschoeiingen zijn onbekend. Het openbaar groen grenst voor ongeveer 25 km aan oevers in de kernen. De verwachting is dat hiervan een flink deel beschoeid is. Het aantal trappen is overgenomen uit de module wegen van Obsurv.

Objectsoort	Aantal
Houten brug	8
Betonnen brug	7
Stalen brug	3
Kunststof brug	1
Keermuur	18
Duiker beton	18
Duiker staal	5
Steiger	22
Geluidsscherm	3
Leuningwerk	2
Trappen	36

Kwaliteit

De laatste inspectie dateert 2022. Toen waren de kunstwerken over het algemeen in een redelijke tot goede staat van onderhoud. Twee objecten waren in slechte staat en bij acht objecten in matige staat. De objecten in slechte staat betreffen bruggen die moeten worden vervangen. De objecten in matige staat behoeven onderhoud. Bij vijf kunstwerken moest nader onderzoek plaatsvinden, in 2023 afgerond. Na vijf jaar moeten de kunstwerken opnieuw worden geïnspecteerd.

In 2022 zijn twee bruggen geïnspecteerd, Bergse Brug en Wim Letschertbrug. Dit heeft geleid tot een plan voor het uitvoeren van groot onderhoud voor de Wim Letschertbrug en een onderzoek voor levensduurverlengende maatregelen voor de Bergse Brug.

De kwaliteit van beschoeiingen en trappen is niet bekend. Beschoeiingen worden in 2024 geïnventariseerd. Trappen zijn opgenomen in de inspecties van de wegen.

Financiën

De benodigde budgetten voor onderhoud zijn ontleend aan de inspectierapportage 2023 volgens de instandhoudingsinspectie van Westerberg. De hier berekende kosten betreffende kosten voor onderhoud en inspecties. Deze zijn geïndexeerd van 2022 naar 2023.

Betreffende vervangingsinvesteringen zijn de benodigde kosten overgenomen van het investeringsplan voor de periode 2024-2032.

Daarnaast zijn de geraamde kosten voor beheer en vervanging van beschoeiingen en trappen toegevoegd.

De kosten voor groot onderhoud Wim Letschertbrug worden tussen 2027 en 2037 verwacht. In het meerjaren onderhoudsprogramma zijn deze werkzaamheden voorlopig voor 2031 en 2032 gepland. Bij de volgende inspectie (2027) wordt hier meer duidelijkheid over verwacht.

De bedragen zijn geïndexeerd naar 2023. Het betreft gemiddelde kosten per jaar.

Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- De kosten groot onderhoud en vervangen zijn bepaald volgends de stand van mei 2024;
- inclusief algemene kosten winst en risico;
- Inclusief VAT 30% voor zowel onderhoud als vervangingsinvesteringen;

onderdeel	Dagelijks (cyclisch) onderhoud		Vervangen	
beschoeiing	€	3.250	€	21.938
bruggen e.d.	€	142.200	€	48.970
trappen	€	1.841	€	18.408
	€	**147.291**	**€**	**89.316**

Organisatie

Onderhoud en inspectie wordt door marktpartijen uitgevoerd. Raamcontract civiele kunstwerken start begin 2025 en loopt tot en met 2028. Dit contract bevat groot onderhoud en inspecties.

Risico beheersmaatregel

In de planning voor de komende vier jaar staan drie houten voetvangersbruggen vervangen.

In 2022 zijn alle bruggen geïnspecteerd:

- Bergse brug, investering voor levensduurverlengde maatregelen is gedaan;
- Wim Letschertbrug, gaat mee in raamcontract, groot onderhoud binnen 5 tot 15 jaar.

Kunstwerken worden in 2027 weer regulier geïnspecteerd. Voor de Bergse Brug vindt in 2024 een instandhoudingsinspectie plaats om te kijken welke investeringen noodzakelijk zijn om de levensduur van deze brug te verlengen.

Ontwikkelagenda

De volgende acties zijn gewenst of gepland:

- Alle kunstwerken worden op 40 jaar afgeschreven volgens de financiële verordening. Gezien de werkelijke levensduur is het mogelijk stalen-, betonnen- en composietbruggen over 60 jaar in plaats van 40 jaar af te schrijven. Dit moet aangepast worden in de financiële verordening.

- Met het oog op duurzaamheid en toepassing van materialen is er nog geen beleid uitgewerkt aan de hand waarvan keuzes kunnen worden gemaakt en kosten inzichtelijk zijn.
- Inventariseren en opnemen beschoeiingen gepland in 2024.
- Kunstwerken gaan lang mee. Als er kosten ontstaan, betreft het vaak hoge investeringen. Nu is er een is een onderhoudsperspectief van 10 jaar. Het is wenselijk een langjarige prognose over meerdere decennia op te stellen.

21-06-2024

Factsheet OVL en installaties

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope sluit aan op de grootboekposten Openbare Verlichting en Verkeersregelingen van de exploitatiebegroting:

Typen onderdelen:	Lichtmasten, verlichting in abri's en reclamezuilen[1], kabels[2], schakelkasten, evenementenkasten, putkasten, havenkasten, pollers en verkeerregelinstallaties.
Areaal begrenzing:	Eigendom van gemeente Geertruidenberg en in openbaar gebied.
Soorten onderhoud:	Keuren, inspecteren, controleren, meten, repareren, service en storingsonderhoud, schilderen, vervangen, reinigen.
Raakvlakken:	Bluswatervoorziening en brandpomp zie factsheet Wegen en het fontein zie factsheet Water.

Beleid en beheerkader

Gemeente Geertruidenberg, 2023, Programma Openbare Verlichting 2024-2033

Het belangrijkste uit het beleid is: We verlichten waar nodig is, op een wijze die de sociale- en verkeersveiligheid verbetert. We doen dit op een energiezuinige en slimme manier met nieuwe technieken. We houden onze installatie in stand op basis van inspecties en standaardiseren waar mogelijk.

Het plan voorziet in de doelstellingen tot het bezuinigen op energie (50% besparen in 2030 t.o.v. 2013). Hiervoor vervangt de gemeente de lampen voor LED-lampen en voert de gemeente een dimregime. Daarnaast geeft het de vervangingsopgave weer die noodzakelijk is om de verlichting veilig te houden. Hierbij wordt geïnvesteerd in verledding en slimme verlichting. Aluminium lichtmasten worden vervangen voor stalen masten omdat bij stalen masten verzwakking van het materiaal beter zichtbaar is.

Duurzaamheidsvisie Geertruidenberg

De gemeente gaat fors in gaat zetten op duurzaamheid. Er wordt ingezet op versnelde vervanging van conventionele armaturen naar LED armaturen. Deze gebruiken een stuk minder energie.

Nederlandse praktijk richtlijn openbare verlichting

In de openbare verlichting zijn er geen specifieke wetten of regels waaraan moet worden voldaan. De gemeente volgt de Nederlandse praktijk richtlijn voor

[1] Abri's en reclamezuilen zijn eigendom van de gemeente maar worden geïnstalleerd en onderhouden door derden.
[2] De gemeente beheert een beperkt areaal aan kabels, de meeste kabels t.b.v. openbare verlichting zijn in beheer van Enexis

openbare verlichting, NPR13201 bij het inrichten van de openbare ruimte indien mogelijk.

Beleid of beheerplannen inzake andere installaties dan openbare verlichting niet aanwezig.

Arealen

Alle lichtmasten geïnventariseerd in 2022. Niet bekende aantallen zijn geschat. Dit betreft de electra kabels.

Objectsoort	Aantallen	Eenheid
Masten	5.937	st
Armaturen	6.133	st
Lampen	6.320	st
Schakelkasten openbare verlichting	10	st
Voedingskasten	20	st
Evenement-/marktkast	24	st
Kabels (netwerk)	*2.000*	m1
Verkeersregelinstallaties	3	st
Voetgangersoversteekplaats	1	st
Pollers	5	st

Kwaliteit

Er is geen plan voor de putkasten. Aantallen zijn inzichtelijk. Na keuring gedeelte is een afgekeurd. Een gedeelte moet elektrisch veilig worden gemaakt en een aantal kasten moeten helemaal vervangen worden.

In 2022 is een inventarisatie uitgevoerd naar de staat van de lichtmasten. Hieruit is inzicht in de vervangingsbehoefte ontstaan.

Niet alle lampen zijn LED, 40-45% naar schatting is LED. Dit betekent dat voor een deel reguliere vervanging van lampen moet plaatsvinden.

Aantal voedingskasten en staat ondergrondse kabels zijn niet voldoende in beeld.

Financiën

De benodigde budgetten zijn geraamd op basis van ervaringscijfers, de aard van de objecten en uitgangspunten in het programma openbare verlichting. Het betreft gemiddelde kosten per jaar. Alle geplande vervangingen zijn opgenomen als groot onderhoud. Hiervoor is het Programma Openbare Verlichting aangehouden.

Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- De kosten groot onderhoud en vervangen zijn bepaald volgends de stand van mei 2024;
- inclusief algemene kosten winst en risico;

- Inclusief VAT 10% dagelijks onderhoud en 20% voor vervangingsinvesteringen;
- Gehanteerde vervangingstermijnen niet zijnde openbare verlichting: kasten 20 jaar, kabels 30 jaar, gemaal 30 jaar, pomp 15 jaar, verkeersregelinstallaties, bekabeling en masten 36 jaar, knoppen en lampen 18 jaar en detectielussen 10 jaar.
- Voor de vervangingsinvesteringen openbare verlichting is het gemiddelde voor de komende vier jaar gebruikt. Voor de andere objecten zijn gemiddelde cyclus bedragen gebruikt.

onderdeel	hoeveelheid	eenheid	Dagelijks (cyclisch) onderhoud	Vervangen	Eindtotaal
voedingskasten	20	st	€ 7.079	€ 5.520	€ 12.599
vri voetgangerslichten	1	st	€ 2.349	€ 3.120	€ 5.469
vri kruising	3	st	€ 23.420	€ 30.600	€ 54.020
armaturen	6.133	st	€ 107.131	€ 212.500	€ 319.631
Kabels (netwerk)	2.000	m1	€ -	€ 7.200	€ 7.200
masten	5.937	st	€ 95.283	€ 170.000	€ 265.283
pollers	5	st	€ 2.750	€ 2.800	€ 5.550
Schakelkasten ovl	10	st	€ 3.539	€ 2.760	€ 6.299
Energie	1	post	€ 220.000		€ 220.000
Evenement-/marktkast	24	st	€ 8.494	€ 6.624	€ 15.118
			€ 470.045	**€ 441.124**	**€ 911.169**

Organisatie

Onderhoud vindt plaats door aannemers.

Daarnaast legt de gemeente installatie- en werkverantwoordelijkheid binnen de organisatie vast volgens artikel 3.2 Arbobesluit en NEN3140. Dit betreft onder andere de onderwerpen: inspectiebeleid, inspectiefrequentie, sleutelbeheer en opleidingen.

Risico beheersmaatregel

De volgende maatregelen zijn voorgenomen:

- Inventariseren en inspecteren kasten en kabels.

Ontwikkelagenda

De volgende ontwikkelingen zijn genoemd:

- Een pilot met slimme verlichting in de gemeente gaat vanaf 2024 van start; deze verlichting heeft sensoren en worden intelligent aangestuurd zodat ze alleen branden indien nodig; de verlichting wordt eind 2024 begin 2025 geplaatst langs het nieuwe gedeelte van het Halve Zolenpad.
- Remplace (vervangen van lampen na een beperkt aantal jaar zoals nodig was bij niet LED-lampen) wordt niet meer uitgevoerd vanwege beperkte beschikbaarheid lampen en de ophanden zijnde omvorming naar LED. Alleen bij storingen worden lampen vervangen.

21-06-2024

Factsheet Riolering

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope sluit aan op de grootboekposten Riolering algemeen, Riolering: Afvalwater en hemelwater, Riolering: Grondwater en Rioolaansluitingen van de exploitatiebegroting:

Typen onderdelen:	Leidingen, putten kolken, pompen, drainagesystemen, rioolgemalen, minigemalen, bergbezinkbassins en Individuele Behandelingsinstallaties voor het zuiveren van Afvalwater (IBA's) en grondwatermeetpunten.
Areaal begrenzing:	alle onderdelen behorende bij het rioleringsstelsel binnen de gemeentegrenzen met uitzondering van huisaansluitingen.
Soorten onderhoud:	Visuele inspectie, reinigen leidingen, kolken gemalen, herstel en reparatiewerkzaamheden, vervangen onderdelen..

Beleid

Het beleid is geformuleerd *in het programma Stedelijk Water 2024-2028* dat december 2023 door de raad is vastgesteld.

Goed rioolbeheer kost geld. Inwoners en bedrijven betalen daarvoor rioolheffing. Daarom kiest de gemeente voor doelmatig beheer (repareren/renoveren in plaats van vervangen), een integrale aanpak van onderhoud en vervanging, samenwerking en voorlichting. Zo houden we de kosten beheersbaar en hoeft de rioolheffing slechts beperkt te stijgen, terwijl Geertruidenberg toch toekomstbestendig is ingericht.

In 2022 is de Strategie Klimaatadaptatie voor de gemeente Geertruidenberg door de raad vastgesteld. In deze Strategie is een Uitvoeringsagenda opgesteld met daarin de benodigde activiteiten per ambitie. Voor riolering en water vloeien hier een aantal activiteiten uit die ten laste gebracht mogen worden van de rioolheffing. Deze activiteiten zijn opgenomen in het Programma Stedelijk Water 2024-2028.

Arealen

Object	Omvang	Eenheid
Vrijvervalriolering		
- Gemengde riolering	84,1	km
- Vuilwater riolering	25,7	km
- Hemelwaterriolering (incl. verbeterd gescheiden)	30,8	km
- Overig (incl. drainage)	2,1	km
Totaal	142,7	km
Gemalen, pompunits, persleidingen en drukriolering		
Gemalen (gemengd/DWA)	21	stuks
Gemalen (HWA)	16	stuks
Gemalen (drainage)	3	stuks
Pompunits drukriolering	76	stuks
Drukrioolpersleidingen	14,9	km
Persleidingen	8,7	km
Overstorten / uitlaten en randvoorzieningen		
Overstorten (gemengd/DWA)	34	stuks
Randvoorzieningen (BBB/BBL)	8	stuks
Uitlaatconstructies	824	stuks

Naast bovenstaande arealen beheert de gemeente ook 35 grondwatermeetpunten.

Kwaliteit

40% van de leidingen is jonger dan 30 jaar, 15% is 30-40 jaar oud, 39% is 40-60 jaar oud, 3% is ouder dan 60 jaar en 3% is niet bekend. In Geertruidenberg hanteren we een technische levensduur van 60 jaar voor de leidingingen. Afgelopen 20 jaar is bij herinrichtingen van wijken het bestaande stelsel gerenoveerd en/of vervangen en verbeterd. Ook is hemelwater afgekoppeld van het gemengde stelsel door de aanleg van een aanvullend hemelwaterriool.

Negen geplande activiteiten en maatregelen uit het *Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan+ 2017-2022* zijn niet uitgevoerd, zes daarvan worden nu voorbereid en in 2024 gerealiseerd. Drie activiteiten in de kern Raamsdonk zijn uitgesteld, omdat deze technisch niet direct noodzakelijk zijn en op een later tijdstip, gecombineerd met andere werkzaamheden (integraal) uitgevoerd gaan worden. Vijf activiteiten zijn afhankelijk van werkzaamheden van derden en zijn daarom niet uitgevoerd en in de tijd naar achteren geschoven. De verwachting is dat deze werkzaamheden binnen de planperiode van het Programma Stedelijk Water 2024-2028 zijn gerealiseerd. Eén activiteit is om technische redenen vervallen.

Financiën

De kosten voor het onderhoud en vernieuwen van de rioleringen zijn overgenomen uit de budgetten zoals die zijn begroot door de gemeente:

	Onderhoud	Investeringen
Riolering	€ 1.061.700	€ 2.825.330

Organisatie

Meeste werk wordt in regie uitgevoerd door aannemers. Personele middelen nodig voor regievoering zijn berekend op 5 fte. De buitendienst voert klein herstelwerk uit en vormt de eerste lijn bij storingen.

Risico beheersmaatregel

In het Programma Stedelijk Water 2024-2028 is geen rekening gehouden met de investering voor klimaatadaptieve maatregelen om wateroverlast tegen te gaan. Hiervoor wordt een afweegnotitie opgesteld zodat de raad keuzes kan maken in welke mate de gemeente zich wil beschermen tegen wateroverlast en tegen welke kosten.

Ontwikkelagenda

Vervangings- en verbeteringsstrategie Klimaatadaptatie, maatregelen voor de stedelijke watertaken:

- Inzicht krijgen in het functioneren van het gehele watersysteem;
- Bewustzijn bij inwoners over de gezondheidsrisico’s van water op straat;
- Onderzoek naar verzakkingen en de grondwaterstand;
- Goed inzicht krijgen van de mogelijkheden om lokaal water te infiltreren en inventarisatie van overbodige verhardingen en inventarisatie van de doorlatendheid van de bodem;
- Organiseren van incompany cursus voor het personeel;
- klimaat adaptief inrichten van de openbare ruimte;
- Opstellen afweegnotitie afkoppelen hemelwater;
- Uitwerken van de keuze uit de afweegnotitie;
- Onderzoek risicogestuurd beheer;
- Terugdringen van wateroverlast.

21-06-2024

Factsheet Spelen

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope sluit aan op de grootboekpost Speelterreinen en voorzieningen van de exploitatiebegroting:

Typen onderdelen:	Speel- en sporttoestellen, valondergronden
Areaal begrenzing:	Eigendom van gemeente Geertruidenberg en in openbaar gebied.
Soorten onderhoud:	Reinigen, repareren, inspecteren en vervangen.
Raakvlakken:	Onderhoud van meubilair op speelplaatsen zie factsheet straatmeubilair, verhardingen waaronder speelpleinen en asfalt basketbalvelden zie factsheet wegen en trapvelden zie factsheet groen, overigens signalering van veiligheidsproblemen op speelplaatsen is de verantwoordelijkheid van spelen.

Beleid en beheerkader

De toestellen, de plaatsing en het onderhoud moet voldoen aan wettelijke eisen en normen om veilig gebruik te kunnen garanderen. Deze zijn opgenomen in de WAS (warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen) conform NEN-en 1176 (speeltoestellen) en Nen-en 1177 (ondergronden). Er worden elke gecertificeerde speeltoestellen geplaatst in de buitenruimte.

Goed onderhoud en tijdige reparaties kunnen de levensduur van de toestellen verlengen. Hierom worden alle toestellen 3 x per jaar gecontroleerd in eigen beheer en 1 x per jaar geïnspecteerd door een externe partij.

Als er een speeltoestel vervangen dient te worden of een speeltuin moet worden gerenoveerd dan gebeurt dit altijd in overleg met de bewoners en kinderen uit de wijk rondom de speeltuin.

Arealen

De hoeveelheden hieronder zijn ontleend aan het beheersysteem ABS. Het betreft 433 toestellen, 15.000 m2 ondergrond op 59 locaties.

Objectsoort	aantal	eh
Ballenvanger	7	st
Behendigheidstoestel	36	st
Combinatietoestel	36	st
Draaitoestel	27	st
Duikelrek	27	st
Educatietoestel	2	st
Elektronisch toestel	1	st

Objectsoort	aantal	eh
Glijbaan	16	st
Kabelbaan	3	st
Klimtoestel	21	st
Natuurlijk speeltoestel	3	st
Schommels	43	st
Skatevoorzieningen	10	st
Sociaal spel	16	st

Objectsoort	aantal	eh
Speelvoorziening	52	st
Sporttoestel	56	st
Picknicktafels	7	st
Waterspeeltoestel	6	st
Wiptoestel	60	st
Zandspeeltoestel	3	st
Zandtoestel	1	st
Boomschors	28	m2

Objectsoort	aantal	eh
Doorgroeimat	4	m2
Kunstgras Pannaveld	186	m2
Kunstgras Valdempend	845	m2
Rubberringmat	8	m2
Rubbertegel	34	m2
Valdempend zand	4752	m2
Zand	80	m2
Zandbakkenzand	6	m2

Kwaliteit

De speeltoestellen en -ondergronden worden regelmatig gecontroleerd en onderhouden en zijn veilig. De toestellen hebben gemiddeld een langere gebruiksduur door goed onderhoud.

Financiën

De benodigde budgetten zijn geraamd op basis van ervaringscijfers en de aard van de objecten. Alle geplande vervangingen zijn opgenomen als groot onderhoud.

Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- De kosten groot onderhoud en vervangen zijn bepaald volgends de stand van mei 2024;
- inclusief algemene kosten winst en risico;
- Inclusief VAT 10% dagelijks onderhoud en 15% groot onderhoud;
- Gehanteerde vervangingstermijnen zijn voor toestellen 10 tot 20 afhankelijk van het type toestel, valondergronden 15 jaar;
- Dagelijks cyclisch onderhoud is inclusief inspecties, 3x per jaar.

onderdeel	hoeveelheid	eenheid	Dagelijks (cyclisch) onderhoud	Groot onderhoud
ballenvanger	7	st	€ 839	€ 1.417
inspecties	433	st	€ 8.097	
kunstgras	1.031	m2	€ 1.815	€ 9.485
picknicktafels	5	st	€ 660	€ 1.294
rubber tegels/mat	42	m2	€ 88	€ 531
schors	28	m2	€ 102	€ 451
skate toestellen	10	st	€ 1.276	€ 14.318
speelprikkels	52	st	€ 2.402	€ 4.485
speeltoestellen groot	21	st	€ 7.253	€ 24.222
speeltoestellen klein	76	st	€ 1.254	€ 10.838
speeltoestellen midd	205	st	€ 13.756	€ 62.002
sporttoestellen	57	st	€ 4.138	€ 13.307
valdempend zand en	4.838	m2	€ 14.901	€ 16.691
			€ 56.581	**€ 159.040**

Organisatie

Onderhoud en inspecties worden uitgevoerd door de eigen dienst. Er zijn 10 medewerkers intern opgeleid voor het uitvoeren van de veiligheidscontrole van de speeltoestellen. Eenmaal per jaar vindt inspectie plaats door een derde partij. Plaatsing van nieuwe toestellen wordt gedaan door aannemers.

Risico beheersmaatregel

Laatste jaren is er een tendens naar meer houten speeltoestellen. Deze vormen een uitdaging qua kosten en veiligheid. Deze vertonen regelmatig lengtescheuren wat een risico voor veilig gebruik oplevert. Veelal is de gebruiksduur van deze toestellen niet te verlengen.

Het aantal speeltoestellen, speel- en sportlocaties is de afgelopen jaren toegenomen. Dit is het gevolg van het onderschrijven van de noodzaak dat alle kinderen buiten kunnen spelen met speelmogelijkheden die bij hen past. Daarnaast zijn er diverse burgerinitiatieven ontstaan voor het uitbreiden van en speeltuin of het realiseren van een sport- en/of beweeg locatie. Het budget voor onderhoud en beheer is evenals het budget voor aanschaf van nieuwe toestellen al jaren gelijk gebleven.

Ontwikkelagenda

Er wordt in de speelplekken steeds meer gewerkt met natuurlijke valondergronden als (valdempend) zand en gras.

De speelplek is meer dan een speelplek alleen, het is een ontmoetingsplaats waar buurgenoten elkaar ontmoeten en spreken.

21-06-2024

Factsheet Straatmeubilair

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope maakt onderdeel uit van de grootboekpost Groen van de exploitatiebegroting (zie ook Factsheet Groen):

Typen onderdelen:	Afvalbakken, parkbanken, fietsparkeervoorzieningen, hekwerken en afrasteringen, bloembakken
Areaal begrenzing:	Eigendom van gemeente Geertruidenberg en in openbaar gebied.
Soorten onderhoud:	Reinigen, repareren, inspecteren en vervangen, legen van afvalbakken en aanvullen van hondenzakjes.
Raakvlakken:	picknicktafels op speelplekken zie factsheet spelen, ondergrondse afvalcontainers maken onderdeel uit van de afdeling afval en vallen buiten de scope

De gemeente bezit ook bushaltes en reclamezuilen. De bushaltes bestaan uit abri’s inclusief bijbehorende voorzieningen als banken, afvalbakken en fietsbeugels. Het beheer en vervanging wordt verzorgd voor de partijen die deze voorzieningen exploiteren. Zij betalen ook de kosten.

Beleid en beheerkader

Er is geen speciaal beleid geformuleerd voor het beheer van straatmeubilair. Algemeen kan worden gesteld dat het meubilair op beeldkwaliteitsniveau B (standaard) wordt onderhouden.

Arealen

Alleen de hoeveelheden van afvalbakken, banken en bloembakken zijn bekend. Fietsparkeervoorzieningen en afrasteringen zijn onbekend. Afvalbakken en banken zijn in twee kwaliteiten, standaard en luxe. Geschat is dat 80% standaard is.

soort	aantal	eh
afvalbak luxe	72	st
afvalbak standaard	286	st
bank luxe	35	st
bank standaard	142	st
Fietsparkeervoorzieningen	500	st
geranium piramide	2	st
hanging baskets	58	st
bloembakken 2x wissel	12	st
bloembakken 4 x wissel	7	st

soort	aantal	eh
hekwerken	3.000	m1

Inventarisatie moet nog plaatsvinden, hoeveelheden zijn geschat

Kwaliteit

Er zijn geen kwaliteitsinspecties bekend. Om meer inzicht te krijgen in de kwaliteit is van het groen is in november 2023 is een steekproef gehouden van 25 locaties, ongeveer 5% van het areaal binnen de kom. Beeldkwaliteit is opgenomen groene aanslag en beplakking en besmeuring. Hieruit bleek dat de beeldkwaliteit niet uitkomt op een D kwaliteit.

Financiën

De benodigde budgetten zijn geraamd op basis van ervaringscijfers en de aard van de objecten. Het betreft gemiddelde kosten per jaar. In het dagelijks onderhoud is vervanging van kapotgegaan straatmeubilair opgenomen. Voor vervanging van de openbare ruime einde levensduur zijn vervangingsinvesteringen opgenomen.

Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- inclusief algemene kosten winst en risico;
- Inclusief VAT 10% dagelijks onderhoud en 20% vervangingsinvesteringen;
- Gehanteerde vervangingstermijnen is 40 jaar, levensduur van de buitenruimte.

onderdeel	hoeveelheid	eenheid	Dagelijks (cyclisch) onderhoud	Vervangen
afvalbak luxe	72	st	€ 6.178	€ 3.715
afvalbak standaard	286	st	€ 15.101	€ 9.953
bank luxe	35	st	€ 3.119	€ 1.008
bank standaard	142	st	€ 7.185	€ 2.386
bloembakken 2x wissel	12	st	€ 5.940	
bloembakken 4x wissel	7	st	€ 5.005	
Fietsparkeervoorzieninen	500	st	€ 4.675	€ 6.000
geranium piramide	2	st	€ 935	
hanging baskets	58	st	€ 9.251	
Hekwerken	3.000	m1	€ 6.600	€ 21.600
honden dispenser	1	post	€ 1.650	
legen afvalbak 104 keer	36	st	€ 15.444	
legen afvalbak 26 keer	321	st	€ 34.427	
			€ 115.509	**€ 44.662**

Organisatie

Onderhoud wordt uitgevoerd door de eigen dienst. Het legen van de afvalbakken gebeurt door midZUID. Voor onderhoud van de hangingbaskets en geraniumpiramiden zijn contracten met derden afgesloten.

21-06-2024

Versie definitief
Projectnummer 51017610
Onderwerp Geertruidenberg DIOR 2023

Risico beheersmaatregel

Jaarlijks wordt een ronde langs de elementen gemaakt en worden reparaties uitgevoerd.

Ontwikkelagenda

De hoeveelheden moeten worden geïnventariseerd om inzicht te krijgen op de te beheren arealen.

Daarnaast zou de kwaliteit en onderhoudsstaat moeten worden opgenomen zodat onderhoudsachterstanden kunnen worden weggewerkt.

21-06-2024

Factsheet Straatreiniging

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope sluit aan op de grootboekpost Straatreiniging van de exploitatiebegroting:

Typen onderdelen:	Verharding
Areaal begrenzing:	Openbaar gebied
Soorten onderhoud:	Verwijderen veegvuil, blad, onkruid van verhardingen.
Raakvlakken:	De afdeling Afval neemt de kosten voor verwerking verzameld afval voor zijn rekening.

Beleid en beheerkader

Kwaliteit is niet afgesproken, er is vanuit gegaan dat de gemeente een basis kwaliteit B nastreeft.

Arealen

Aan Obsurv zijn de volgende te bewerken arealen ontleend

Bewerking	areaal	eenheid
Onkruid verwijderen elementen verharding	8.009	are
Vegen elementenverharding	18.481	are
Vegen gebonden verharding in kom	2.634	are
Halfverharding	367	are

Kwaliteit

Er zijn geen kwaliteitsinspecties bekend. Om meer inzicht te krijgen in de kwaliteit is van het groen is in november 2023 is een steekproef gehouden van 25 locaties, ongeveer 10% van het areaal binnen de kom. Beeldkwaliteit is opgenomen van onkruid op verharding. De waargenomen kwaliteit onkruid op verharding is C niveau.

Financiën

De benodigde budgetten zijn geraamd op basis van ervaringscijfers. Het betreft gemiddelde kosten per jaar. Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- inclusief algemene kosten winst en risico;
- Inclusief VAT 10% dagelijks onderhoud.

onderdeel	hoeveelheid	eenheid	Dagelijks (cyclisch) onderhoud
vegen elementen verhadi	18.481	are	€ 108.151
vegen gebonden verhardi	2.634	are	€ 7.707
halfverharding	367	are	€ 9.803
onkruid verwijderen elem	8.009	are	€ 332.486
			€ 458.146

Organisatie

Onderhoud wordt uitgevoerd door eigen dienst met eigen materieel.

Risico beheersmaatregel

Er zijn verschillende risico's voor vervuiling van de openbare ruimte die vooral met aanleg te maken hebben (gebruikte materialen en geplaatste obstakels) en gebruik, locaties met hoge vervuilingssnelheid. Er wordt geen speciale maatregelen getroffen om risico's te beperken.

Ontwikkelagenda

Monitoren gerealiseerde kwaliteit.

Omvormen beheer van curatief naar preventief, door toepassing van digitale middelen.

21-06-2024

Factsheet Water

Versie: definitief
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope sluit aan op de grootboekposten Sloten / waterlossingen, Watergemalen en fonteinen en Waterwegen/vaarwegen van de exploitatiebegroting:

Typen onderdelen:	Sloten, greppels, vijvers, watergangen (A, B, C watergangen en overige watergangen), havens, duikers, ijsbaan met water en afwatervoorzieningen, beregeningsvoorzieningen, bebording (kanoroute), reddingsboeien in kast en gemaal, rondpompen en fonteinen De Veste.
Areaal begrenzing:	Wateren in eigendom van gemeente en watergangen waar de gemeente volgens legger waterschap onderhoudsplichtig is (A watergangen worden door het waterschap onderhouden.
Soorten onderhoud:	Baggeren B en C watergangen, verwerken slib van A, B en C watergangen, bepalen aanwas en kwaliteit bagger, schoonmaken duikers.
Raakvlakken:	Watergangen uitmaaien, zie factsheet Groen, het technisch onderhoud van de duikers, zie factsheet Civiele kunstwerken en het grondwaterbeheer en lozing van water, zie factsheet Riolering.

Beleid en beheerkader

Het onderhoud wordt uitgevoerd aan de hand van een technisch minimum en wettelijke verplichtingen. De volgende beleidsstukken zijn relevant:

- Het oppervlaktewater dient te voldoen aan de doelstellingen van de Europes Kader Richtlijn Water (KRW);
- De waterschapsverordening en legger van Waterschap Brabantse Delta waarin de verplichtingen zijn opgenomen;
- *Woonschepenverordening Geertruidenberg 2016* (in de gemeente kent enkele woonboten).
- Tijhuis ingenieurs, 2019, *Beheerplan baggeren 2019 – 2028,* Amersfoort
- Aquifer Advies, 2022, *Baggerplan Donge*, Sliedrecht

Arealen

Hieronder staan de hoeveelheden zoals opgenomen in het beheerplan baggeren, staat 2019. Dit is de informatie die momenteel bekend is. Andere beheergegevens moeten nog geïnventariseerd worden en in het beheersysteem worden gebracht.

Ligging	Lengte (m)	Oppervlakte (m2)
Onderhoudsplicht baggeren		
Stedelijk gebied	4.890	112.425
Landelijk gebied	1.165	2.998
Ontvangstplicht baggeren		
Stedelijk gebied	15.099	105.475
Landelijk gebied	37.358	76.669
Onderhoudsplicht Donge		
Donge incl Haven		217.000

Kwaliteit

Met name voor het baggeren wordt de kwantiteit en kwaliteit van het bagger bewaakt. De fonteinen worden regelmatig gecontroleerd. Van de overige voorzieningen zijn geen inspectiegegevens bekend.

Financiën

De benodigde budgetten voor onderhoud zijn ontleend aan bovengenoemde baggerplannen. De kosten voor de overige voorzieningen zijn geraamd. Het betreft gemiddelde kosten per jaar. Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- De kosten groot onderhoud en vervangen zijn bepaald volgends de stand van mei 2024;
- inclusief algemene kosten winst en risico;
- Inclusief VAT 10% dagelijks onderhoud, 15% groot onderhoud en 20% voor vervangingsinvesteringen;

onderdeel	Dagelijks (cyclisch) onderhoud	Groot onderhoud	Vervangen
baggeren Donge		€ 169.050	
baggeren watergangen		€ 73.600	
meubilair en bebording	€ 1.540		€ 2.400
gemaal, rondpomp fontein De Veste	€ 5.770		€ 300
	€ 7.310	**€ 242.650**	**€ 2.700**

Organisatie

- Onderhoud wordt uitgevoerd door aannemers.
- 1 ijsbaan, wordt gevuld door Waterschap.
- De fonteinen worden beheerd door de eigen dienst.

Risico beheersmaatregel

Een aantal risico’s kunnen leiden tot meerkosten:

- PFAS, blijft risico, hier is geen beheermaatregel voor.
- Invasieve exotische planten en dieren, Amerikaanse rivierkreeft, Japanse duizendknoop en muskusrat, bestrijding is vooralsnog beperkt
- Het voorkomen van beschermde planten en dierensoorten kan in het kader van de Flora en faunawet kan leiden tot extra kosten baggeren.
- Verontreiniging (dit is in de gemeente Geertruidenberg nog niet bekend).

Er zijn geen maatregelen getroffen deze risico in te schatten of te beperken.

Ontwikkelagenda

- Inventariseren bestaande inventaris. Na inventarisatie van het watersysteem met de nderhoudsmaatregelen moet mogelijk het onderhoudsbudget verhoogd worden. Daarnaast wordt gekeken of er voldoende capaciteit aanwezig is.
- Niet alles overzichtelijk aantal steigers bijv.
- Arealen in Obsurv zijn niet compleet
- Kleine duikers bij toegang percelen
- Adviezen uit beheerplannen opvolgen, als peilen waterdieptes Donge, egaliseren oneffenheden Donge, uitvoeren baggerwerk
- Het is nodig om adequate maatregelen te kunnen treffen m.b.t. droogte en wateroverlast.
- Waterkwaliteit en KRW-opgave.

21-06-2024

Factsheet Wegen

Versie: concept
Auteur: Brian van Straalen
Projectnummer: 51017610
Onderwerp: Geertruidenberg DIOR 2023
Klant: Gemeente Geertruidenberg
Projectleider: Martin Hoorweg

Scope

De scope maakt onderdeel uit van de grootboekposten Tractie Wegen Straten Pleinen en Wegen, straten en pleinen van de exploitatiebegroting (zie ook Factsheet Bebording):

Typen onderdelen:	Wegverhardingen, halfverhardingen, wegmarkeringen, bermen en bluswatervoorzieningen.
Areaal begrenzing:	het openbaar gebied
Soorten onderhoud:	dagelijks onderhoud wegen (dit betreft voornamelijk reparaties), planmatig onderhoud wegen en rehabilitatie

Onderdeel van de arealen wegen zijn bluswatervoorzieningen:

1) brandputten. Dit zijn putten voorzien van een pomp die tot in het grondwater geslagen zijn. Bij brand wordt hier grondwater als bluswater opgepompt

2) brandkranen ook wel hydranten genoemd. Dit zijn aansluitpunten op de drinkwatervoorziening t.b.v. bluswater. Deze brandkranen zijn eigendom van en in beheer en onderhoud bij Brabant Water. De gemeente is verantwoordelijk voor de vindbaarheid en bereikbaarheid van deze brandkranen.

Beleid en beheerkader

Het beleid is beschreven in het *Beheerplan Wegen 2021-2025* d.d. 04-01-2021. Hierin staat aangegeven dat een kwaliteitsniveau C als acceptabele ondergrens wordt gehanteerd. Dit betekent een matige kwaliteit.

Arealen

Arealen volgens het beheersysteem Obsurv (deze verschillen iets met het beheerplan).

Onderdeel	**Areaal**
Asfaltverhardingen	443.900 m²
Elementenverhardingen	1.111.800 m²
Betonverhardingen	10.300 m²
Halfverhardingen	36.600 m²
Bluswatervoorzieningen	3 st

Kwaliteit

Volgens voornoemd beheerplan:
De ingedikte kwaliteit van het gehele wegennet in beheer bij de gemeente Geertruidenberg komt uit op kwaliteit B. Dit is de minimale kwaliteit die door 90% van het areaal verhardingen wordt gehaald. Hierbij dient wel gemeld te worden dat ruim 8% van de verhardingen een te slechte kwaliteit heeft. Vooral de asfaltverhardingen kennen een groot areaal met kwaliteit D.

Volgens meest recente weginspectie (begin 2022):
De kwaliteit van de verhardingen is opnieuw bepaald op basis van de laatste weginspectie. Hieruit bleek dat de ingedikte kwaliteit van het gehele wegennet verslechterde. Hierbij is geen rekening gehouden met werkzaamheden die inmiddels uitgevoerd zijn of wegen die voor rehabilitatie in aanmerking komen. Op basis van de inspectie van 2022 blijkt dat de voorziening wegen toereikend is om alle werkzaamheden uit te kunnen voeren.

Naar aanleiding van deze weginspectie is een flink aantal nieuwe verbeteringen doorgevoerd en wordt nog doorgevoerd in de vorm van vervangingsinvesteringen.

Eind 2024 worden de resultaten van een nieuwe inspectie verwacht. De verwachting is dat uit deze inspectie blijkt dat de neergaande trend is gestopt.

Financiën

De benodigde budgetten voor onderhoud zijn ontleend aan bovengenoemde beheerplan. De kosten Dagelijks (cyclisch) onderhoud zijn geïndexeerd (2020-2023) en aangepast op huidige arealen. De kosten voor groot of planmatig onderhoud zijn overgenomen uit Geprogrammeerd onderhoud wegen 2024-2028. Het betreft de gemiddelde kosten voor de periode 2024 tot en met 2028.

Uitgangspunten:

- Prijspeil 2023;
- De kosten groot onderhoud en vervangen zijn bepaald volgends de stand van mei 2024;
- inclusief algemene kosten winst en risico;
- Inclusief VAT 10% dagelijks onderhoud, 15% voor groot onderhoud en 20% voor vervangingsinvesteringen. De VAT komt overeen met 2,42 FTE die volgens het beheerplan noodzakelijk is voor toezicht, voorbereiding, administratie, service en voorlichting.

en incl VAT	Type kosten		
onderdeel	Dagelijks (cyclisch) onderhoud	Groot onderhoud	Vervangen
Teerhoudend asfalt	€ 31.878		
Toepassen dunne deklaag	€ 13.860		
Wegbeheersysteem en inspectie	€ 34.650		
Wegmarkeringen	€ 20.790		
brandpomp/bluswatervoorziening	€ 1.485	€ 5.865	€ 3.600
groot onderhoud		€ 1.086.626	
Halfverhardingen	€ 4.851		
klein onderhoud	€ 199.100		
Meerkosten aanliggend werk	€ 69.300		
Onderhoud bermen	€ 3.465		
Onderzoek en advisering	€ 110.880		
Vervanging			€ 2.851.375
n	**€ 490.259**	**€ 1.092.491**	**€ 2.854.975**

De bovenstaande tabel bevat de gemiddelde kosten over vier jaar. Groot onderhoud komt overeen met planmatig onderhoud. Bovenstaande geraamde kosten gaan uit van het realiseren van de geprogrammeerde vervangingsinvesteringen om wegen met een slechte kwaliteit te vernieuwen. Het betreft gemiddeld 2,851 miljoen euro per jaar voor de jaren 2024 t/m 2027.

Organisatie

- Geertruidenberg is een regiegemeente:
- Klein onderhoud wordt uitbesteed via 2-jarig contract met de mogelijkheid op verlening voor twee jaar;
- Toezichthouder op dagelijkse projecten. Overige toezicht wordt ingehuurd.
- Planmatig onderhoud aanbesteed middels raamcontract voor 4 jaar.
- Rehabilitaties (vervangingen) zijn aparte projecten.

Risico beheersmaatregel

Een aantal risico's zijn continue aanwezig:

- Volgens het beheerplan is er 4,27 FTE nodig aan eigen medewerkers om het wegbeheer in de gemeente Geertruidenberg vorm te geven. Deze capaciteit is niet beschikbaar. Het gevolg is dat werk wordt uitbesteed of niet wordt uitgevoerd. Dit heeft vooral invloed op de kwaliteitscontrole en aansturing van aannemers.
- Kwaliteitsniveau C, momenteel vindt reactief onderhoud plaats naar aanleiding van schades (o.b.v. schade). Doordat beheerd wordt op C niveau is het risico op verslechtering naar D niveau constant aanwezig. Een verbetering zou zijn het uitvoeren van preventief onderhoud (o.b.v. vastgestelde onderhoudscycli) waarbij ingegrepen wordt voordat de slechte situatie wordt bereikt (beheren op B niveau en ingrijpen bij C niveau).
- Inflatie: inflatie beperkt de mogelijkheden van de huidige budgetten.

Een aantal maatregelen treft de gemeente om risico's te beheersen:

- Juiste verwachtingen scheppen door voldoende communicatie en participatie.
- Monitoren budget voor benodigd onderhoud en vervangingen.
- Zorgen voor het op peil houden huidige capaciteit binnen de organisatie.
- Actueel houden beheersysteem om zo volledig inzicht te houden in kwantiteit en kwaliteit areaal.
- Juiste informatie delen.
- Tijdig proces wegbeheer in gang zetten ten behoeve van besluitvorming.

Ontwikkelagenda

- Data op orde brengen. Dit is een continue zorg.
- Uitvoeren weginspecties (2024)
- Looptijd van het huidige beheerplan is 2021-2025. Omdat uit het voorgaande blijkt dat de kwaliteit een zorg, er veel verbeteringen zijn bewerkstelligd en de beschikbare budgetten de komende jaren onder druk komen te staan, is het aan te bevelen na de eerstvolgende

weginspecties het beheerplan te herzien. Op basis daarvan kannen nieuwe strategieën worden bepaald.

- Benodigde budgetten in onderhouds-/vervangingskosten over langere perioden, 10 tot 30 jaar, inzichtelijk maken.